

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok

szabadalmazását eszközöl mind. államban
Réthy János
 nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
 Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
 mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Eisenschiml és Wachtl
 Budapest, Váci utca 12
 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
 Legnagyobb raktár mindennemű fény-
 képzési gépek és készülékekben.
 Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
 Uj! A fotografálás elemei. Ár 2 frt.

Pecz Ármid

műkertész,
 Bpest, Kálvária-tér 4.
 Ajánlatok
 kertek alakítására
 minden alakban és kiterjedésben
 szőlők, valamint
 gyümölcsfák, díszfák,
 farosfák és rózsák
 szállítására Budapest mellett fekvő
 60 hold nagyságú földjeiből.
 Árjegyzékek
 — ingyen és bérmentve. —

A Magyar Asphalt

részvény-társaság
 Budapest, Andrássy-út 30
 elvállalja jótállás mellett
 legolcsóbban
 asphalt-burkolatok
 fektetését és
nedves lakások,
 pinczék, stb. gyökerecs
 száraztátételét.
 Telefon.

„Toronyórák“
 palota, lakanya, gyári órákat,
 villanyórákat,
 legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
 I. m. Állami kedvezm. gé-
 ragyára
 Budapest, VII., Kazinczy-
 u. 3.
 Régió árjegyzékek, kiltalajozoz. bérn.

LATZKOYITS A.
 BUDAPEST,
 IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
 Cs. és kir. szabadalmazott fehérmű-gyáros
 ajánlja
uri divat- és fehérmű-újdonosságait.

Hirdetések elfogadta-
 nak a kiadó-hivatal-
 ban, Budapest, IV.,
 egyetem-utca 4. sz. a.

FAIRBANKS MÉRLEGEK

a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszertiek, tolös sú y fém-
 mérőkarral bírnak és a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mér-
 legelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezeléstüknek fogva, ugy hazánkban
 mint a külföldön a legelső díjat nyert legkittünb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák- és
 raktári mérlegeinket,

czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetüknek fogva különösen
 a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben
 ajánlhatjuk. Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek.

FAIRBANKS-TÁRSASÁG
 mérleg- és gépgyára.

Budapest, Andrássy-ut 14. sz.
 Gyár: Ujpest. 6140

MAGYAR JELZÁLOG-HITELBANK.

HIRDET M É N Y.

A Magyar Jelzalog-Hitelbank t. sz. részvényesei az 1895 március hó 31-ik napján,
 délelőtti 10 órakor a bank helyiségében (V., Erzsébet-tér 9. sz. a.) tartandó.

XXVI-ik RENDES KÖZGYÜLÉSRE

ezennel tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1894. évi mérleg megállapítása és felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása iránt.
4. Alapszabályok módosítása.

A részvények letéhető:

Budapest: a bank főpénztáránál (V., Erzsébet-tér 9. sz. a.) és a Magyar Leszámitoló-
 és Pénzváltóbanknál.
Bécsben: az Union-Bank-nál.
Párisban: a «Société générale pour favoriser le développement de Commerce et l'Industrie
 en France» ezim. banknál.
 Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata.

20. §. 10 teljesen befizetett részvény vagy 20 részvényjegy tulajdona egy szavazatra
 jogosít. — 21. §. Részvényesek, kik szavazó-jogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés
 összehívás előtt legalább 8 nappal, részvényeiket törítvány mellett letéteményezni. A leté-
 teményezés a bank pénztáránál, vagy más a hitelokban kijelölt helyeken eszközölendő. —
 22. §. A szavazójog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás
 csak részvényeseknek adható. Testületek, intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá nők és
 kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben rész-
 vényesek nem volnának is. Azoknak, kik szavazójogukat igazolták, a részvények és az utánok
 járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló-jegyek adatainak ki. A részvények a
 részvényes által sajátkezűleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrendben és pedig a Magyar
 Jelzalog-Hitelbanknál 1. minden egyéb letéthelyen 2 példányon bejegyzendők. A letéző a letéti
 részvényekről törítványt nyer és a részvények annak idején a közgyűlés megtartása után,
 csakis ezen törítvány visszaadása mellett, fognak neki kiszolgáltatni. Az 1894. évi mérleg és
 jelentés 1895 március hó 23-tól kezdve a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

VASÁRNAPI UJSÁG

13. SZÁM. 1895.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 31.

42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 12 frt
 POLITIKAI ÚJDONSSÁGOK együtt félévre — 6

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
 félévre — 4

Csupán a POLITIKAI ÚJDONSSÁGOK egész évre 5—
 félévre — 2.50

Külföldi előfizetőknek a postailag
 megfizetésről viteldj is csatolandó.

KÁNTORNÉ.

KOLOZSVÁROTT egy eldugott vasládában rá-
 bukkantak közelebb Kántorné régi nagy
 színésznők leveleire, a melyeket most
 az olvasó elé terjeszték, miután rajtam már
 kipróbálták különös és félelmetes hatásukat.
 Egy asszonyról lesz szó e töredékekben, a ki a
 múlt század végén született német eredetű család-
 ból, a kit írónk, színészeink barátsága hoz-
 zott annyira közel a magyarsághoz, hogy nem-
 csak megtanulta nyelvünket, de a kóborló, küz-
 ködő magyar színészek közé állva, harminczöt
 keserves éven át szenvedett nemzetünk jövő-
 jéért, a ki az első nagy magyar
 tragika volt, mind-e szavak leg-
 igazabb értelmében, mert ma-
 gyarságát fényes kecsgetések
 dacára sem tagadta meg, s
 mert összes szerepei között nem
 ismerek olyan örvénylő tragé-
 diát, mint Kántorné Engelhardt
 Anna élete. Pályája a magyar
 színészetrel együtt dicsőségesen
 emelkedett; városaink, a két-
 egy fővárossal élükön, tapsolták
 alakításait, miről mit mondjunk
 többet, mint hogy 1833-ban Pest-
 megye színházi bizottsága így
 indokolta Kántorné fizetésföl-
 emelését: «inkább mi szorúl-
 tunk rá, mint ő mi reánk.» Sor-
 sával, vagyoni viszonyaival meg-
 lehetett elégedve mindaddig, míg
 vándorló színészetünk el nem
 érte ohajtott diadalát: a pesti
 Nemzeti Színház megnyitását.
 Ekkor megfordult fényes csil-
 laga és lefelé futott. Talán soha
 sem fogjuk egész bizonyosan
 tudni, hogy miért nem szerződ-
 tették a Nemzeti Színházhoz, és
 miért ellett hanyatló napjaiban
 kis erdélyi városok színpadain
 nyomorognia. Csak azt látjuk,
 mint siet bele az elfeledtetésbe,
 hogy vesztí el a talajt lába alól,
 mikor ifjabb erők leszorítják,
 vagyona helyett adóssága nő,
 és szerelméből gyötrő siralom
 támad. Legvégül mint gazdasz-

szony szolgált s 1854-ben halt meg Maros-
 Váshelyt «a nélkül, hogy halálát említették
 volna,» mint egy életrajzírójától tudjuk.
 Azt mondtam fentebb az olvasónak, hogy
 csak töredékeket adhatok kezébe, és valóban,
 ez adatok minden érdekességök mellett is annyira
 homályosak, minden utánjárás mellett is any-
 nyira hézagosak, hogy reményünk sem lehet e
 nagyszabású élet igazi megismerésére. Legfőleg
 egy falra vetített árnyékot kapunk, melyen az
 élet színei már nem látszanak, csak a nagy, rej-
 télyes körvonalak mutatják, hogy micsoda alak
 áll a hátunk mögött — bizony már nagyon
 messze távol a hátunk mögött.

Ilyen dolgok azok, a melyek előttem vannak:

összekötözött szerepek és vastag nyomású szin-
 lapok, közből szórt dicsőítő versekkel, szerződés-
 példányokkal és szépítő szerek récipéivel;
 arcképek és számlák. Nem hiányzik két imád-
 ságos könyv sem, s a szent képek mellett apró
 papirosokba göngyölgetett hervadt virágeso-
 mók, szalagok következtek és hajfűrtök, —
 különösen nagyon sok hajfűrt. Egy vén bugyel-
 laris papirlapjai közt szerelmes levelek rejtöz-
 nek s még a kis bőr-zacsó is itt van, melyet
 Kántorné mindig keblén viselt, néhány drága
 emlékével. Mindezt a rendezetlen töredéket erő-
 meglepte az idő pora, úgy hogy ma már le-
 hetetlen jól eligazodnunk közöttük.

Nekem mégis nagy gyönyörűségem telt abban,
 hogy ezen a bizonytalan ösvé-
 nyen a híres művész után
 szaladok, a ki bármily messze
 maradt is előttem mindig, las-
 sanként éreztem, hogy ha na-
 gyon sietek, közeledek hozzá és
 mikor utannak végére jártam,
 szemtől szembe láttam arcát,
 messziről, rezgő homályosság-
 ban, nagy ködön keresztül: de
 azért ő volt.

Nemzeti játékszinünk törté-
 nete följegyezte, hogy Engel-
 hardt Anna 1810-ben lépett föl
 először Pesten s ezután Kántor
 Gerzson híres komikushoz ment
 nőül, kivel csakhamar a Deb-
 recezenben működő kolozsvári
 színtársulathoz távoztak, hol
 férje meg is halt. Az Engel-
 hardt-családról csak annyi ada-
 tom van, hogy 1834-ben jelent
 meg német földön, Quedlinburg-
 ban egy «Kleines Handbuch für
 Pferdekauffer» című füzet Engel-
 hardt Antal tollából, ki nyil-
 ván rokona volt Annának, mi-
 vel e munka hirdetéses ezim-
 lapját magánál tartogatta. Kán-
 tor Gerzsonnak pedig itt van a
 debreczeni kollégium által 1805.
 október elején kiállított iskolai
 bizonyítványa, melyből megtud-
 juk, hogy a nyitramegyei Szöl-
 lőson született, a nagykőrösi
 gimnáziumból jött Debreczenbe,
 hol, tizenkilenc éves lévén, első

KÁNTORNÉ.

Bernhofer Károly most fölfedezett egykori festménye után rajzolta Csorna Károly.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSULAT BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, aczél- és fémöntvényeket
 építkezési és gépészeti czélokra vizvezető csöveket, szil-
 vattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a
 belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szer-
 készített turbinákat, órlöhengereket kéregöntetű hen-
 gerekkel és malomberendezési czikkeket. — Zsilipeket
 bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alag-
 czöveket, zárkészlüleket, cső- és kapu-zsilipekhez,
 csőlőpverő gépeket, anyagszállító kocsiakat. — Álló vagy
 fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és minden-
 nemű zúzógépek.

Hirdetések felvétetnek
 a „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatalában,
 Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz. a.

RENDŐRI LAPOK

képes heti lap,
 a legérdekesebb bűnesetek
 tárháza.

Kiválóan érdekes
 illusztrációk.
 A tolvajvilág elleni
 védekezés ismerte-
 tése.

Cikkkel mindenkre
 nézetanalógosak
 Munkatársai: a hazai
 és külföldi krimina-
 listák kitérnőségei.

Előfizetési ár: Hatóságok és ható-
 sági közegek részére egész évre 7 frt, fél-
 évre 3 frt 50 kr., negyedévre 2 frt.
 Magánosoknak: egész évre 10 frt, félévre
 5 frt, negyed évre 2 frt 50 kr.

Kiadóhivatal:
 BUDAPEST, Kerepesi-ut 19.
 Mutatványszámot ingyen küld
 a kiadóhivatal.

grádust érdemelt ki az első osztályban és igen «humánus és feddhetlen» erkölcsű volt. Szüleitől latinul ezt olvassuk: «atyja hajdan szinigazgató volt, már meghalt s (fia) jelenben özvegy anyjának gondnoksága alatt áll.»

Ha majd Kántorné későbbi nyomorúságát, szorongatót anyagi helyzetét fogjuk látni, ne feledjük el, hogy Debreczenben szép pénzzel rendelkezhetett. Mert iratai között két «contractus» van, arról tanuskodik, hogy özv. Egri Józsafné 1815. január 12-én felvett «Kántorné Ifj. Asszonytól a legközelebbi Sz. György Debreczen vásárig 240: kétszáznegyven forintokat törvényes interesse költsön, oly kötelezés mellett, hogy a mely ezüstöt ezeknek terminusára a Titulált Asszonynak ártaladott u. m. 12: Tizenkét pár kést, egy gazdálkodó, Tizenkét evő és Négy kávés kanalakat — jussa légyen azokat örökösön és visszavonhatatlanul magánál megtartani.» A három nappal később kelt «opcionális contractus»-ban pedig újabb 120 forintokat vesz tőle kölcsön Egriné, minden vagyonát lekötvén, mit ez a följegyzés követ: «karmasin mór 6 székre való és 3 Párna Kanapéra.»

Ha jól nézem, ugyanebből az időből való az első szerelmes levél is, melyet a levélesomókban találunk; egy óriási terjedelmű szerelmes levél, 150 folió soros szerelmes levél, Bartha úrtól, a kire rá merem fogni, hogy színész volt s a ki dagadó, repedező frázisokkal ir «szeretet felett szeretett! s imádott kedves drága Kántornéhoz.» Azért gondolom, hogy e levél még Kántorné özvegye előtt iródott, mert Bartha ebben azt kérki, hogy ha az Isten «Istenemnek nevezhetem, ámbar sok millióé is! miért ne nevezhetném magát Imádott Teremtés enyimnek! hogy ha bár talán másé volna is — Ámbar mostani környül állásait esmervén, keservesen tapasztaltam, hogy előttem szent szívét, néhány könyvespök! el szakasztottak szívem vágyódásainak buzgó reményétől.» — Vagy lentebb, mikor a szavaknak s összekavart irásjeleknek ép ily különös habarásával szólítja föl Kántornét, hogy ne azokat a törvényeket kövesse, melyeket az emberek csináltak, de melyeket a Természet diktált «és ne a világ Itélete, hanem szent szive érzésénél fogva Itéljen.» E levél, mely a következő különös logikai levezetéssel végződik: «kegyelem a szegény bűnösnek, mindnyájunk Istené nevében! kegyelem azért, mert az Isten akkor is látott, midőn ezen levelemet irtam — s ha bűn volna is, megengedte, most tehát végte is, a maga szent szivéhez folyamodok!» — E levél, mondom, nem bír ránk nézve semmi további érdekléssel, s legfőlebb a magyar szerelmes stílus fejlődésére szolgálhatna például mondatkötése az irodalomtörténészeknek.

Ezt a nyomot tehát elhagyom, és Bayer Józsafnének a magyar színész történetét tárgyaló nagy munkájához folyamodva, abból idejegyzem, hogy a debreczeni tartózkodás után 1818-ban a székesfehérvári társaságnál találjuk Kántornét, melynek 1815-ig buzgó tagja volt. Ezt a tudósítást meg kell pótolnom annyival, hogy 1818-ban Kántorné Nagy-Váradon is játszott, még pedig ez nem lehetett első váradi szereplése. Ugyanis a legregibb színlap, melyet holmija közt megőrzött, egy 1818. április 10-én tartott jutalomjátékot hirdet, melyet a váradi társaság rendezett Kántorné javára. Bevezetése magyarul van:

Nagy-Várad.

A' felsőbbek' engedelmével Ma Pénteken Április hó 10-dik Napján 1818. A' Nemzeti Játzó Társaság által Actria Kántorné hasznára Német Nyelven fog előadóni: A' tulsó lapon megjegyzett Játék Darab.

Nagy érdemű Publicum, Kegyes Pártfogóim! Érzékeny szível tapasztalván, hogy hosszas tá-

vollétem után is egy néhány Játékjamat a' Nagyerdemű Publicum eppen mint hajdan, most is kitűnő kegyességgel fogadta: háladatoságotam én is azzal kívánatom megbizonyítani, hogy e' folyó Ápr. Hónap' 1-8-án Napjától fogva ezen most itt lévő Nemzeti Játzó Társaságnak állandó Tagjává lettem. Mivel pedig ezen új életem módjához új és költséges készülétekre van szükségem: a' Theatralis Directio mind azért, hogy nagyobb tüzet és kedvet öntsön belém új Hivatalom' folytatásához, mind pedig, hogy rajtam segítsen, ezen Játék Jövedelmét, mintegy Anticipato ez Esztendőre, számomra határozta. Teljes reményembe vagyok, hogy a' Nagyerdemű Publicum a' Directionnak ezen lépéseit helybe hagyni, és Czálotam kegyesen elősegíteni méltóztatik. Én is semmit el nem fogok részéről mulatni, hogy jövendőbe' is a' Nagyerdemű Publicum kegyességire magamat a' kitelhetőségig méltóvá tehessem.

A' Nagyerdemű Publicumnak alázatos Szolgálója
Kántorné
Szin-Játzó.

A' bemenetel' árrát Kegyes Pártfogóim' Gratzia-jokra bizom.

Következik a német színlap, mely szerint Kotzebue-nak «Die Brandschatzung» és «Das geheilte Herz» című vígjátékait adták a magyar színészek. «Die gesperren Sitze nach Belieben. Parterre Nobel 40 kr.» Úgy tudom, ez Wandzák társulata volt, kikhez baráti kötelek fűzte Kántornét, a mint arról az a «Stamm-buch» is tanuskodik, a melyről külön fogok beszélni.

Minő különös bepillantást nyerünk itt abba a forrongó erjedésbe, a melyből több a magyar kultúrája támadt, mikor látjuk, hogy a magyar színészet föntarthatása okából német színművekkel, német előadással kell pénzt szerezniök a magyar művészeknek, a kiknek a válán fog Nemzeti Színházunk fölépülni, s a kik magok is — német családokból születtek.

Mindjárt hozzá tehetem, a következő színlap jántémet, s arról tudósít, hogy a pesti kir. színházban 1828. Február 14-én a «Preciosa» című «nagy melodrámat» adta a német társulat, a mely estén kivételképen «Mad. Kántor, ungarische Nationalschauspielerin» is fel lépett. Azonban Kántorné életének első feléből, melyet föntebb 1837—38-ig számítottam, oly kevés a színészeti adat, hogy azokat inkább másutt fogom csoportosítani, s most egy más csapason indulva akarom alakját nem részlet adatokkal, de a maga teljességében, előhívni. Külső történetül elég lesz ehhez annyi, hogy 1828-tól 1833-ig Kassán szerepelt és 1833-ban Budára jött, s itt működött 1837-ig. (Bayer: «A nemzeti játékszín története» II. kötet 238 lap.) Ekkor aratta legnagyobb diadalát. Dérnyé Naplójában elragadtatással ír a magyar színpad első csillagáról s azért kérem az olvasót, ha most e kiváló asszony szerelméről fogok beszélni, mindig képzelje oda, hogy e szívbeli történet jelenetei közt folyton zúg a taps, a színpadra virágok hullanak, és hősünk legnagyobb, legirigyletebb diadalmában tündöklök.

Dérnyé Naplójának második kötetében (252 lap) ezt olvasom: Kántorné, a mily megdöbentő tudott lenni a szinpadon az ő tragikai komolyságával, ép oly, mondhatnám a kicsapongásig vidám birt lendi magánéletében. Szeretünk nevetni mind a ketten, de ő nevetni is másképp nevetett, mint más ember. Nála egy pillanat műve volt a földre hengeredni nevetében. Egy Horváth nevű fiatal ügyvéd bele is szeretett, meg is kérte s Kántorné nőül is ment volna hozzá. — Erre az adatra támaszkodik Bayer is, mikor azt mondja: férje emlékéit oly kegyelettel őrizte, hogy sosem ment többé férjhez. 1828-ban Kassán ugyan elfogadta egy tisztelőjének komoly udvarlását, de, mint Dérnyé

írja, egy nagyon jelentéktelen ügy miatt nem lett semmi sem házasságukból.

Horváth ügyvédnek semmi nyoma nincs Kántorné előttem lévő hagyatékában, de annyit bizonyossággal állíthatok, hogy nem az volt igazi szerelme. Ép oly kevéssé kell ezt sokra venni, mint azt a szerelmes levelet, mely Pesten 1829 márcziusában kelt, s az emlékek közt egy bús versszettel együtt szerepel. Aláírása: Gy. Csp. Mo. Stilisztikai szempontból érdekesnek tartom, s ha valaki megírja egyszer a magyar frazeologia történetét, ne feledkezék meg e levél elejéről és befejezéséről. Ime:

Béke 's áldás a' Kegyesnek!
Semmié kell lennem — hív magához a' nemléte, — vonszolt szívem most gémberej meg. Oh miért születtem, vagy miért szerettem, vagy miért élek. Ót, évek oltá Ót sirattam, Ót, ki tudta nélkül szívemet 's vélt nyugalmamat elrabolta. Elmém régi virgoncsága ködbe borongván elenyészett, szívem érzése elvadult. Könnyembe, sohajátásaimba részt vettenek mindenek. —

Majd befejező fölhevása, hol halálára czéloz:

s' Te nyögj akkor, így szálljám:
«Ah! én kiserítettem meg!
«Ó érettem szívből lángolván,
«Szerelme kinja ölte meg!»

Egy talált négy levélű löheréről azt következtetvén, hogy amaz aláírás alatt Gy. Csépné Möriz rejtőzködött.

De ez most mindegy. Igazi szerelmes levelek következnek, igazi, hosszan tűrő szerelemről szólók, gondosan eltve, szépen rejtegetve, s azért most ezekhez fordulok.

Kassai szereplése alatt ismerkedett meg Kántorné Bernhoffer Károlyllyal, egy német festővel, ki akkor a Szirma gyófi családnál tartózkodott. Ez az ember igazán szerelte őt, tőle valók a legrejtegettebb és legszebb levelek, tőle, tán részben «Stammbuch»-jának filigrán finom aquarelleji, és tőle Kántorné elefantsontra festett képe, az egyetlen hitelt érdemlő kép, mely nagy művésznőnkörül ránk maradt. Ezt az arczképet itt mutatjuk be hű másolatban s azt hiszem, alkalmas lesz arra, hogy Kántorné eddigi rozsz, képzelte képét elfeledtesse. A kép híven tünteti föl «in meinem weissen Kleide, mit unbedeckten Kopf, blosser Brust darüber» — (az én fehér ruhában, födétlen fölvel és mellel) — mint egy Szirma-Besnyőrről kelt levelében írja «szegény Lenczi.»

Az első levél Kassán 1833 május 18-án kelt, az utolsó, melynek dátuma van, 1834 július 21-ről, Temesvárról. Attól kezdve, hogy Kántorné Kassát 1833 májusában elhagyva, Rozsnyóra ment társulatával, Bernhoffer pontosan elmondja «kedves Kántorkájának, hogy» sétált el ablakai alatt, hogy «éjjeli 11 óraker az ablakomon bepillongó holdnak (dem Vertrauter der Verliebten) panaszkodtam, hogy előtte való este akkor Ninámam még karjaim közt tartottam, s — most elhagyatva, a' kis vánkósmat szívemhez szoritva — ismét sirtam»; és így mindig tovább várva leveleire, számítgatva a napokat, és még azt is számon tartva, hogy az elküldött levél vevénye visszaérkezett ugyan, «de nem maga, hanem nekem ismeretlen aláírással, mivel maga irását azon 4 versekről, melyeket reám nézve boldog údökhöz plajbászszal egy czédulára irtt, jól ösmérem.»

Július 15-én már azt írja Bernhoffer, hogy a pesti augusztusi vásárkor Budán megjelenik, s «akkor talán annyi nyughatatlan élt napok után lesz szerencsém Kántorkámát látni, őtet tisztelni, s neki megmondani, hogy buzgó imádója mindég voltam s maradok is.» Ugyanebben a levélben, mely — igen jellemzően — épen ott, hol a szenvedély legerősebben csattan, min-

dig német nyelvet vált, kéri Annát, hogy jöjjön el Kassára, különben ő is kénytelen lenne azt a vidéket és állását elhagyni. Itt októberig megszakad a levelezés, s midőn Szirma-Besnyőrről Bernhoffer ir, megtudjuk tőle, hogy egy boldogságos pesti együttlét esett közebe, melynek hosszú tartama némileg megingatta a festő állását, ki most a Szirma-család levéltárárt rendezte. Ez a német levél mondja el, hogy «hazájá»-ból jobb ajánlatokat kapott, s ha ott gond nélkül életet él majd, «kedves Nina! az én szerencsés jövőmben, ha Isten is úgy akarja, te is részt fogsz venni, részt kell venned. Én meg akarom dönteni azt a hazug hírt, melyet némely fiatal emberről igaztalanul keltettek, meg akarom bizonyítani, hogy a világ és annak lakói nem oly rosszak, mint a mint mondják.»

Rózsaszín, fakult papíron következnek egy magyar levél, mely búsan, enzesztelve czéloz arra, hogy «valóban Lenz Kamillától ily bánásmódot nem érdemelt.» A növekvő homályból, mely szerelmük történetére borul, ezek a különös sorok sügnak hozzánk: «Kedves Kántorkám! nem bírok oly tehetőséggel, oly kifejezésekkel élni, mint egy bizonyos valaki, kinek irántam való bizodalma által szerencsém vala Levélt olvasni s fohászokdáit bámulni, — az én kimutatott érzéseim Szívemből származnak. Egyszer említette Kassán: valaki azt mondta volna magának, inkább tisztasz szerelemben megosalattatni, mintsem avval felhagyni: mentsem meg az Isten, hogy azonn mondatát sinormértékül magamnak tartsam; egyszer megosalattatni is elég az embert Boldogságától megfosztani.»

Mi lesz ebből? — Egyelőre csak két német levél következik, a következő 1834. év júniusában és júliusában kelteve. Megsölitásuk sokkal hidegebb: Hochgeehrte Frau von Kántor! Az elsőben azt magyarázta el Bernhoffer, hogy hirtelen Temesvárra kellett utaznia, azért nem találkozhattak, s a mint menti magát, hozzátesszi: Igazán mondatom önnek, hogy ön (most már nem «te») mellett éltém át életem leghölgőbb óráit... De nem haragszik-e rá? Ó, bizonyosan nem, hiszen Kántorné olyan jó, nagyon jó... A levél aláírása ez: «az ön örökös tisztelője Bernhoffer.» A második és utolsó levél már csak két oldalra terjed, s úgy végződik, a mint kezdődik is, tisztelettel. Kántorné nevénapját köszönti: «Buzgó vágyakozással néztem e nap elé, mikor alkalom leend önnek ismételtlen megmondani, hogy mennyire becslöm önt.» Aztán megint becslésről van szó és tiszteletéről, mindig újra kezdve a tisztelést, csupa becslés, tisztelés, és semmi szeretet.

Ez volt az utolsó levél, itt minden biztos nyom megszakad. Hiába szölitom öket, sem «német festő», sem «Kántorkája» nem tudnak felelni, csak szétoszlik alakjuk, mint a füst párája. Mi történt evvel a két ember-szível: soha sem fogja senki meg tudni, mert köd fogja be alakjukat mind az idők végeig. Csak annyit látok, hogy a napfény boldogság után ez a bizonytalanság, ez a homály nagy szenvedések sötéttségét jelenti; csak annyit látunk, hogy ennek az asszonynak itt megfordul a szerencséseje, élete, művészi pályája és siet lefelé a szerencsétlenségbe. Hallgassa meg az olvasó azt a pár sort, a mit eldugott, összegyűrt papíronyokból bizonytalanul tudtam lemosolni.

Abban a polyp-farmájú apró börcacskóban, melyet Kántorné mindig keblén viselt, egy kékszínű, durva czédulát találtam, melyre plajbászszal ezek a (német) szavak vannak vetve, Bernhoffer irásával, határozatlan, összevont aláírással: «Kedves Mask! Ámbar megállítottad, hogy meglátogassalak, mégis azért határozatom el magamat arra, hogy az általad kívánt leszámolás-

nak alávessem magamat; nagyon kíváncsi vagyok rá, azért akár a mai Redoutton, akár bárhol rendelkezésedre állok. Leb wohl.»
Itt minden fonál megszakad; csak sötétség és szerencsétlenség következik.

Nagy sokára egy apró füzet akadt a kezembe, ezzel az irással: Mosó Jegyzék 1830-ik Septemberén kezdve. És ennek a mosó-jegyzéknek a közepén Kántorné irásával egy levél, nem tudom kihez, nem tudom mikor írva; kusza betűkkel, derékbe tört sorokkal, egy szenvedő lélek legfőbb vonaglásai közt fogalmazva. Olyan mint egy meginkozott ember földordítása. Egy álom-riászó levél ez. Egy utolsó reményt, egy «drága gyök» kér attól, ki gyermeke atyjának nevez, gyermekét, a kiért egyedül akarja megőrizni «betsülete kincsét, hogy gyermekem szeretetére méltó lehessen». Azzal biztatja magát, hogy ezt még ez azon férfi felesége sem fogja megtagadni tőle, s e szió könyörgéssel végzi: «Isten veletek, az ég legyen irtalmas 's szánjon meg mindnyájatokat.»

Az asszony, a kóborló színésznek elbukott. Egy egész vihar paskolt végig a szívében és darbokra törte. És ha itt megállunk, azt kell mondanunk: Ne merjen senki sem követni reát.
Hegedüs Loránt.

MÉRT SZERETEM?

A meddig száll szárnyas madár,
Nincsen ennél gyöngyebb határ,
Van rónája, bércze, dombja,
Verőfénye, üde lombja.
Van kanyargó kis patakja,
Melynek esacsog tiszta habja,
Rétje tarka vad virágtól
S távol van a nagy világtól.
Isten háza fenn a dombon,
Tornyán csillog arany gombon,
Körülötte kis faluska:
Csinos házak, tiszta utca,
Benne nekem minden drága,
Óda vonz a szívem vágya.
E kis falut mért szeretem?
Mért rajzolja képzeletem?
S bár a világ végén járnék,
Mért követ mint kedves árnyék?
Toronyról int az a csillag:
Jövel, vár rád egy kicsiny lak,
Környezői tavasz bája,
E nyh napfény ragyog rája,
Tündököm egy kis kapuban:
Vajjon ez-e az esakugyan?
Szívem dobog, majd megszakad,
Két szememből könyvesebb fakad.

Mares Ödön.

BÁNKODÓ LEGÉNY.

Pusztai csárdából
Kihangzik a nóta.
Huzza a vén cigány
Öreg este óta.
Öreg este óta
Vig dal járja egyre,
Bánkódó legénynek
Mégse jó meg kedve.
Könyökére dőlve,
Egyéb szava sincsen:
«Szerettem... elhagyott...
Verje meg az Isten!»

Szini Péter.

A MAJORNOKY KISASSZONYOK.

Kozsibrovsky tréfiája.

Elbeszéli Mikszáth Kálmán.

A «Ne okoskodj Pista» című elbeszélést írván a Pesti Hirlapban, a melyben gróf Kozsibrovsky, a nagy tréfacsináló és felületes szerepelt, az elbeszélésem keretébe nem volt belevehető egyik legjobb csinyje, mert hátráltatva volna a cselekvény gyorsabb menetét. De ha már benne vagyok, bizony nem sajnálom külön feltálatni.

A dolog Rimaszombban játszik. A nagy piacot kell elképzelni szép őszi napon; garmadával állnak a gyümölcsök a gyékény-sátrak alatt, ott ülnek a piros pozsgás tiszolczi asszonyok a mogyoróiknál, diós zsákjaikkal, a csinos zeheri menyecskék az alma-rakásokon, s ha megáll előttük a vevő megkérdezzé: «Édes-e az alma, édes?» dévaj mosolygással felelgetik vissza:

— Édes bizony, édes.

Hát persze, hogy a gonosz esont Kozsibrovsky oda is elvetődik és egy mogyoró áruló menyecskével kezd legyeskedni, a ki szívesen csattant elmés szóra, még ha egy kicsit csiklandós is, maga módja szerint még csiklandósabbat, de a mellett el nem felejt az üzletet sem.

— Ej no, de csintalan szája van az úrnak — legalább már vegyen a mogyorómból!

Kozsibrovsky meg is vesz egy kézi kassal vagy nyolez tiz itezényit, de mi az ördögöt tegyen most már vele? Egy perczig zavarban van. Hanem a gondviselés, az csak mindig segít neki a perhajder csinyjeiben.

Ahol lép ki ni a kapujából nagytekintető Hiléczy Sámuel uram, az ásványtan tudós professzora, hosszú, burnótszín kaputrokkjában, bozontos, elhanyagolt üstökével s egyenesen a piacnak tart. Noha legény ember még, görnyedten, totyagosan szedgeti kiaszott lábait, a melyeket soh'se dresszirozott tánczmeister, mert egész élete az ásványvilág buvárlatában telt el s különben sem nézi sokra ezenkívül a világot. Olyan az előtte, mint egy lábball fölrguggott hangya-zsombék. A rugást a tudomány adja. A sürgő-nyüzsgő hangyák — a szamarak — ellenben azt hiszik, hogy valami általuk megállapított czéltől jönnek mennek. Pedig mennek, mert lökést kapott a dombjuk.

De ha nagytekintető Hiléczy professzor úr nem vet ügyet a mozgó-rajzó hangyákra, ő tudósságát azok ugyancsak megnézik, mert meg lehetős furcsa alak. Épen az itelen ablakból is a két Majornoky kisasszony nevetgél (gyönyörű két szöke fejecske egymás mellett), egymásnak mutogatva valami különösét a tudós úr alakján vagy öltözétéjén. Érdekes volna tudni, hogy mit beszélnek — de végre is lehetetlen. Az ördög tudná azt, hogy ilyen két pajkos fejecskeben mennyi csintalanság élfer.

Elég egy pillantás, az utca öblébe Kozsibrovskyknak. Látja Hiléczyt és látja szép rokonait, a Majornoky kisasszonyokat, héja tekintetel. Ő mindent észrevesz. Hopp! megvan! tudom már, mit tegyek a mogyorókkal.

S alig hogy áthalad mellette a tudós professzor, szemíveges szemeit a földre szegezve, hiszen a földben vannak az összes titkok, hirtelen odaint egy ácsorgó suhancot:

— Gyere ide, ficzkó, tudod-e, hol laknak a Majornoky kisasszonyok?

— Nem tudom.
— Amott néznek ki az emeleti ablakból. Az a két szép leány. Tudod-e már?
— Nem vagyok vak.

— Fogd ezt a kosarat, vidd el nekik, megértted?
 — Nem vagyok siket.
 — És mondd meg, hogy Hiléczy professzor úr küldi. Meg tudod mondani?
 — Nem vagyok kuka.
 — Hát mikép mondd?
 — Hogy Hiléczy professzor úr küldi.
 — Nagyon helyes; itt van ez a fényes kéthatosos, ha jól elvégeztél és visszajössz, még egy ilyen kapsz tőlem.

A gyerkőc visszajött tíz perc múlva.

— No, mit mondtak?

— Nagyon nevettek.

Már talán régen el is felejtette Kozsibrovsky az ő csinyjét, midőn egy nap felolvasás volt Budapesten az akadémiában, a mit a tudós Hiléczy Sámuel tartott (mert Hiléczy I. tagja az akadémiának): «A kövek alakja az özönvíz előtt.» Ez volt a «kiváló fontosság» értekezés tárgya. Hogy milyenek voltak a kövek az özönvíz előtt, habár ott voltam és gróf Kozsibrovsky t. képviselőtársam mellett ültem a hallgatóság közt, még sem tudnám már elmondani, de azt hiszem, hogy ekkoriban nem lehettek olyan czudar kemények, mint most, mert a tudós kollegák a felolvasó körül elég kényelmesen aludtak rajtuk, azonban a felolvasás után fölébredtek és a vidékről jött tudós tiszteletére egy kis vacsorát hevenyésztek az István vendéglőben, és noha már éjfél volt, sehogy se volt kedvük aludni. Beszélgetés közben egyszerre csak Rimaszombatra fordult a figyelmem. A tudós fiatal ember (mert csak negyven éves még a professzor úr) szokatlanul derült volt ezen az estén, dicsérte a városka levegőjét, az ivóvizet.

Kozsibrovsky közbeszólt:

— Azonfelül igen jó lakásod van, kedves öregem, fölséges kilátással.

— Nem valami különös a kilátás, mindössze egy kopasz domb s még távolabb a szőlők, a melyekben már a phylloxera gazdálkodik.

— Ohó ne titkolódzzál, kedves öreg. Én a vis-kat értem, a két szép Majornoky kisasszonyt átellenben.

A professzornak elborult a homloka. Egy fájdalmas vonás tette sovány, barázdás arcát még szomorúbbá.

— Oh, azokat a szegény leányokat érted? Szívemből sajnálom. Megőrültek.

Most Kozsibrovskyn volt a sor megjedni.
 — Ne beszélj! Az nem lehet! Engem nem értesítettek semmiről. A legkedvesebb unokahugóskáim.

— Már pedig azok megőrültek.

— Megfoghatatlan! — kiáltott fel Kozsibrovsky. — Mind a ketten?

— Mind a ketten — mondá a tudós rendületlen meggyőződéssel.

Kozsibrovsky, ez a léha, vig fráter, belesápadt a rémületes hírbe, annál is inkább, mert eszébe jutott, hogy nagyatyjok, Majornoky Gedeon is Döblingben halt meg.

Az unokákra szokott visszatérni az efféle.

Eltolta a boros poharat magától, kialudt a havanna a szájában, izgatottan odahúzta a székét Hiléczyhez.

— És hát mit tudsz, kérlek, a részletekről? Milyen körülmények közt történt? Mi mégis a rögeszméjű?

Hiléczy csodálkozó szemeket meresztett Kozsibrovskyra.

— Hát hogy tudnám én ezt? Értek én az ilyenekhez? Törődöm én az ilyenekkel?

— Tudom, hogy csak kövekkel foglalkozol, de csak mégis hallanod kellett...

— Én soha se szoktam hallani semmit, —

szólt a professzor önérzetesen. — Én vagy tudok valamit, vagy nem tudok. Hallomás után nem beszéllek.

— De már engedj meg, édes barátom, ha nekem elmondod a hugóskáimról ezt a szomorú dolgot, mégis csak...

— Mondom már, hogy semmit se hallottam.

— Teringettél, akkor hát honnan tudod?

A professzor uron valami zavar-féle látszott, restelte elmondani, a mi következik, habozott egy perczig, hogy az illusztris társaság kisszerű-

«Nekem üzentek?»

«Igen a nagytiszteletű urnak.»

«De hisz én nem is ösmerem őket.»

«Mindegy, mégis üzentek.»

«És mit üzentek?»

«Azt üzenték, hogy ők nem mókusok.»

Nem mókusok? Hát mondtam én valaha, hogy ők mókusok? Hát mért üzennek nekem ilyesmit? Egész éjjel ezen töprengtem. Nem mókusok! Hát persze, hogy nem mókusok. De mért kell épen én előttem megállapítani ezen

TARANTELLA. LOVERA J. FESTMÉNYE.

nek, közönségesnek fogja találni az ilyen köznap hitványságot, végre azonban mégis a közlésre határozta magát.

— Hát kérlek, ugy volt az, vagy három hónap előtt, azt hiszem, még őszszel, behoza egy este szakácsné a vacsorámat és így szólt:

«Ma, mikor kint jártam húsért a mézárszékben, a Majornoky kisasszonyokkal találkoztam.»

Szakácsné szeret fecsegni, mint minden hosszú hajú állat; hagytam tehát, hogy elvégezze azon bizonyos perczü mozgásokat, melyekre a nyelvnek naponként szüksége van.

«Azt üzenték általam a nagy tiszteletű urnak» — folytató.

Csodálkozva emeltem fel a szememet:

kétségbevonhatlan igazságot. Nem tudtam aludni azon éjjel. Annakra felizgatott rejtélyességével ez üzenet. Soha életemben nem beszéltem ezen leányzókkal, sem másokkal ő felőlök. Hát mit jelenthet ez? Valamely olthatatlan kíváncsiság hajszolt megoldani a talányt. Mert kell valamiképpen okának lenni, a mért üzenték. Kell, kell és ezt az okot meg kell találnom. Másnap se szabadulhattam a sphinx-szerű üzenettől, velem jött és boszantott; elkísért a katedrúra a diákjaim közé, a laboratóriumba a köveim közé és ezek a kövek rám vigyorogtak gúnyosan, mintha ők is azt mondanák: «Nem vagyunk mókusok, nem vagyunk». Hidd meg nekem, Kozsibrovsky, hogy közel voltam már a megőrüléshez — a mi-

kor végre sikerült megállapítanom, hogy az egészen igen egyszerű a nyitja, valóságos Kolumbusz tojása...

— Mi? kezdtek egyszerre négyen is.
 — Az, hogy meg vannak örülve a leányok. Ez az egyetlen kielégítő magyarázat. És ebbe bele nyugodtam.

— Más indiciumaid nincsenek? — kérde Kozsibrovsky, édesdeden nevetve.

— Más indiciumok? — pattant fel a nagytiszteletű professzor úr. — Minek volnának?

pók vagy skorpió, az a csipés mérgét legkönyebben úgy gyógyíthatja meg, ha tánczol és tánczol féktelenül, míg nem összeesik. Akkor szépen begöngyölik, s kiizzadja a mérget. A mérges póknak tarantella a neve, innen nyerte nevét az olasz délvidék szilaj táncza.

A tarantellát azonban a spanyolok is tánczolják. A fandango, a bolero, a cachucha hazájában mégis nagyon más lett a szilaj táncból. A spanyol kecsesebb és könnyebb tánczos, mint az olasz, és saját egyéniségéhez alkalmazta a tarantellát is. Míg Nápoly vidékén és déli Olaszországban tömegekben tánczolják, addig Spanyol-

déli részein fejlődtek ki legtökéletesebben. A gitár, a tambura, a castagnetta kész zene, ott van mindenütt, csak kézbe kell venni, vagy az újai közt csattogtatni. A spanyol lány hamar tánczra kerekedik egymagában is, kivált ha tudja, hogy csinos. És mikor a spanyol munkáslányok, a dohánygyárak munkásnői vasárnapi öltönytüket fölveszik, s elmennek mulatni valamelyik nyilvános kertbe vagy posadába, nem sokat várnak a tánczosra, hanem rákezdik magok is.

Lovera spanyol festő ilyen mulatságot festett le, mikor egy mulatóhely udvarán összegyűlnek a szép lányok, előveszik a gitárt, dobót s a ki köztük legbiztosabb magában, kiáll és eljárája a tarantellát a legkecsesebben. A környezet festői: a szingazdag selymek és szalagok a fiatal lányokon és asszonyokon, de a legszebbek ők magok, az ifjuság és kellem üdeségével.

PÖR A KIRÁLY ELLEN.

Ritka érdekű pör fog nem sokára eldőlni a florenzi olasz bíróságok előtt, melynek kimenetele elé feszülten tekint nemcsak a jogász világ, de a laikus emberiség is. Nem is a pör egyes mozzanatait biztosítják annyira a közérdeklődést, mint inkább az a körülmény, hogy abban alperesként maga a magyar király és osztrák császár, I. Ferencz József fog szerepelni.

Még 1749-ben történt ugyanis, hogy az olasz Orsini család egyik őse eladta híres éremgyűjteményét a szenvedélyes műkincs-gyűjtő lotharingiai Ferencz toskánai nagyhercegnek, Mária Terézia császárnő és királynő férjének. A vételárat azonban a nagyherceg nem fizette ki akkor s így most a tartozás, ha meggondoljuk, hogy az alapösszeg kamataival együtt tízezer év alatt megkétszereződik, — milliókra és milliókra rughat. Ezt az összeget követeli most az Orsini család I. Ferencz Józseftől, — mint a toskánai nagyherceg örökösétől, — hogy mily eredményel, majd elvállik.

Kuriozum okából ne hagyjuk említetlenül, hogy nem épen az első eset ez, midőn a «mania processialis», vagy magyarul «perdüh»-nek nevezhető nyavalya Ő Felsége koronás személyét sem kímélte. Igaz, hogy egyik esetben ezek közül a királyunk ellen indított resdes polgári kereset nem annyira az ő saját személye ellen, hanem mint a Thurn-Taxis hercegek gyámja ellen fordult. Ennél azonban sokkal nagyobb port vert föl egy másik okvetetlenkedő pör, melybe 1872-ben keverték bele I. Ferencz József osztrák császár és magyar király személyét.

Ez évben ugyanis egy Lemeitre nevű párisi ékszerésznek jött az a bolondos ötlete, hogy a szerencsétlen halállal kimúlt Miksa mexikói császár által rendelt, de a császár agyonlövésével következében kifizetetlenül maradt rendjelek fejében követelt 51,479 frankért Ő Felségét, mint a mexikói császár bátyját perelje be a párisi törvényszék előtt. Kétségtelen ugyan, hogy már a Miksa császár által tett megrendelés is olyan természetű volt, mely őt mint magánszemélyt nem, legfeljebb a mexikói kormányt terhelhette jogilag, de hogy e követelésből kifolyólag miként lett volna kötelezhető a megrendelő testvére, — azt csakugyan csak a legkétségbeesettebb fiskális-agyvelő gondolhatta el magában. Nem is vette föl a pört a párisi törvényszék, ép úgy a mint nem vette föl a Thurn-Taxis féle gyámügyi ügyből folyó keresetet sem a brüsszeli törvényszék s így mindez ideig a törekvő fiatal «köz- és váltó» ügyvéd uraknak nem sikerült elérniök azt a célt, hogy I. Ferencz József Ő Felségével valamely zöldsasztal előtt szemtől-szemben allegálhassanak.

De ha ezt nem oly könnyű is elérni, már az is busásan megéri a «jelen kérvény szerkesztéséről» járó költségeket, ha valaki elmondhatja magáról, hogy ez s ezen koronás fő felperese lehetett. Ez az ambíció vezethette azt a kis francia ügyvédet is, a ki ezelőtt huszoneöt évvel nem kisebb rendű személyiséget merészkedett beperelni bizonyos Massé nevű szentpétervári francia kereskedő nevében, mint magát, a minden oroszok hatalmas ezárját, a miért az orosz rendőrség kereskedését jogtalanul bezáratta. Nem kevesebb mint 500 ezer frank kártérítést követelt ezért a vérmes fantáziájú francia «tekinetes Romanov Sándor al-

Nem elég ez? Avagy magyarázd hát te meg, hogy miért üzenték volna józan észszel, hogy ők nem mókusok.

Kozsibrovsky buta arcot vágott és vállalt vont:

— Hja, ha én azt tudhatnám.

A TARANTELLA.

A tarantelláról mindenki tudja, hogy tüzes olasz táncz, a mit a legnagyobb szenvedélyvel szoktak járni. Kecses, bájos, a ki így tánczolja, de el is lehet benne dobni a féket, s a legszilajabbá válik. Valószínűleg azt is hallotta róla mindenki, hogy Nápoly környékén orvosság gyánant is tánczolják. A kit megcsip egy mérges

országban szívesen járják mint magán tánczot. A spanyol etiquette nem ok nélkül híres, a népben szintén megvan abból elég, még a szurtos hajcsárok és csempészek közt is. A spanyol tánczok a test ritmikus mozgását a legtökéletesebb gráciával tüntetik föl. És ehhez nagyon illik a festői öltözet: a rövid rokolya, a kis mellény, a kacér hajviselet, a csipke-kendő.

A táncz egészen más keleten, mint nálunk, s a déli népközlés is megtaláljuk még a kelet határsát a tánczban. Keleten a férfi nem tánczol; az indus vagy a török táncz egészen az asszonyké. Mi Európában párosával szoktunk tánczolni, a magunk gyönyörűségére. A keleti táncz azonban inkább a mások gyönyörűségére való. A tánczosnó kifejt minden ügyességét, hogy a női test ritmikus életét és plasztikáját bemutat-hassa. A magán tánczok azonban Spányolország

peres úrtól» nyolcz nap alatti végrehajtás terhe alatt, hanem a hatalmas czár azért nyugodtan alhatott, még csak annyira sem jutott a dolog, hogy idézést kájon a «különbösi elővezetetés» szokásos záradékával.

Mint látjuk tehát, nem is épen olyan rossz társaság manapság már az alperesek társasága. Hiszen emlékeztünk arra az olasz nemesre is, ki ezelőtt öt évvel maga Umberto király ellen lépett fel kártérítési keresettel, a mért családnevét az olasz trónörökös egy incognito tett utazása alkalmával foglalta. Fogalmunk sincs ugyan az összeg nagyságáról, melyet a leszármazására büszke nemes nevének kétségkívül «kopotási díjában» e ezimen követelt, de hogy algha lett gazdagabb e porral, azt sejtünk lehet az előbbiekből.

1851-ben valaki az angol Lord Mayor's Court előtt a portugál királyt mint uralkodó fejedelmét és a portugál nemzet feje ellen emelt panaszt, de ez sem ért el, mert a törvényszék illetékeltelennek jelentette ki magát s a panaszt elmarasztalta a perköltségekben. Ugyanaz a törvényszék különben egy más panasz főlvetését is megtagadta, melyet a spanyol királynő ellen a spanyol állampénztár egy checkjének kifizetése iránt emelték. De már a braunschweigi herceg panaszát a hannoverai király ellen 1844-ben elfogadta a bíróság, mert itt angol aliatvaló volt érdekelve — annak tekintették tudniillik a hannoverai királyt mint cumberlandi herceget.

Kevesebb a példa arra, hogy a bíróságok el is marasztalják a perrel megtámadt uralkodókat, de hogy ez is megtörténhetik, mutatja Károly braunschweigi herceg esete, ki egy családi tanács határozata alapján tékozlónak nyilvánítottán, a cambridgei herceg gondnoksága alá rendeltették. A herceget azonban nem akadályozta a gondnokság alá helyezés abban, hogy Párisban tovább is adósságra halmozzon, melyeket gondnok, mivel tudta és akarata nélkül kötetten, egyáltalában nem volt hajlandó kifizetni. Mit tehettek a becsapott szegény hitellezők? Perrel éltek, s a francia bíróság el is marasztalta a herceget s nem vette figyelembe kifogásait, hangsúlyozva a gondnokságnak tisztán politikai jellegét. Nem imponált a francia bíróságoknak maga az Egyesült-Államok elnöke, Johnson sem, a kit 1868-ban a szajnai departement törvényszéke jelentékeny perköltségben marasztalt el, a miert a washingtoni kormány bizonyos Arman nevű francia liferáns ellen alaptalan követelést támasztott.

Vannak aztán valódi született alperesek a trónok bíboros, hermelinek világában is, hogy csak egyet említsünk, Izabella spanyol királynőt. Ha az excentrikus hajlamairól ismert felső asszonyka véletlenül közönséges halandónak születik, nevével bizonyosan állandó réme lesz a végrehajtói hirdetések fekete táblájának s a lapok árverési rovatának. Így azonban csak a pikánsabb esetek számát szaporítja s bizonyos diszhelyzet követel magának az adósok sorában. 1870-ben példának okáért a Cselini házaspár támasztott ellene kereset Párisban s alig egy évre rá ugyanott Mellerio-testvérek ékszerész cég perelte bizonyos megrendelt, de kifizetni elfeledett briliántok ügyében. Érdekes kikapni néhány passust abból az indokolásból, melylyel a szajnai törvényszék kísérte a marasztaló ítéletet. «Tekintettel arra, — ügymond az ítélet, — miszerint Izabella királynő az ékszereseket a maga és leányai számára rendelte meg, s hogy a spanyol állam, mint olyan, nem viseli sem briliánt függőket, sem gyémánt karszattokat, de különben is, mikor a megrendelés történt, Izabella királynő már tényleg nem volt a spanyol trón birtokosa, — mindezeknél fogva ő felségét, a spanyol királynőt a kereseti összeg és járuléki, valamint a felmerült és még felmerülő költségek megfizetésében elmarasztalni kellett», stb.

Ámde az európai uralkodók még általában meglehetősen «rendezett» viszonyok közt élnek s ritka eset, hogy pör útjára engedjék vinni tartozásait behajtását. Ellenben milyen egészséges teremtett típusza az úgynevezett kedélyes adósoknak pl. Törökország, azoknak t. i., a kik pereltetni hagyják magokat mindenért, hanem aztán perelnek is viszont mindenért. A jó eszikus bácsi, a kinek jól talált arczképevel régi trafikok czimtbláin annyiszor találkozunk, 1875-ben néhány francia hitelezőjét perelte bizonyos le-

tett óvadékkért, melylyel ezek jónak látták odóbb állani. Úthette aztán a nyomukat hiába, mert a szajnai törvényszék kurtán bánt el a panasos állammal, minden tétel tétel nélkül elutasította követelésével.

Ennél elemelebb volt az a furfangos liferáns, ki 1876-ban a török kormány ellen fennálló követelésé fejében nem habozott az antwerpeni kikötőben levő török ágyuk ellen kéri és vezetőni foglalat. Ki is szállott egy szép nap teljes bírói asszisztenciával s zár alá vétette a halált okozó masinákat, melyek bizony soha sem hitték, hogy hősies harc helyett valami liczítáló teremben fognak rájuk alkudozni, mint ócska vasra a belga handlek. Nem használt sem előterjesztés, sem felfolyamodás, sem semminemű bélyeges papiros, ámbár hiszen Törökország teljes joggal hivatkozhatott volna arra is, hogy az ágyuk egy 19. századbeli állammal a mesterseg folytatására nélkülözhetetlen szerszámokat képeznek. Végre is a nemzetközi jog tudós doktora, Holtendorff mentette meg a szegény «beteg embert» attól, hogy elárverezték feje alól utolsó ágyuit — sikerült ugyanis kimutatnia, hogy a belga bíróságok eljárása jogtalan volt, mert nem bírnak joghatósággal a török kormány felett.

Hát ha a kezdemény nem is épen biztató még eddig azokra, a kik a törvény előtti egyenlőségben bizakodva, sértett jogaikat megkísérik érvényesíteni még a trónokkal szemben is, annyi bizonyos, hogy ez is az idők jele, s a korának méltóságát épen nem csökkenti, ha néha a hatalom fényéből kibontakozva elindulnak megkeresni azt állandóbb fényt, mely az igazságból sugárzik az emberekre különbség nélkül.

V. S.

A NEMZETI SZÍNHÁZ UJDONSÁGAI.

«Bernardo Montilla». Irta Echeagaray. — «A komédiások» («Cabotins»). Irta Pailleron.

II.

A vigjátéknak keresztelt «Cabotins» után lássuk a színház másik vonzerejét, «Bernardo Montillát», és jelentsük ki mindjárt előljáróban, hogy itt a keresztelésnél nincsen semmi tévedés, hogy a történet a ezimnek mindenben megfelel, hogy a Pailleron komiko-sentimentális darabja után egy megrázó dráma egészséges hatása jut ki műlvetlenül.

Itt nincs szükség arra, hogy a jellemek megértésére egy-egy novellát mondasson el a szerző. Echeagaray alakjainak jellege beszédjök, izlésök, egyéniségök révén lesz nyilvánvaló. Ott az író teremt a hősének helyzetet, itt a hősök önmagukból folyólag önmaguk teremtik azt. Ott a forduló pontot — pedig elég esatlanos, — senki se hiszi komolyan; mert a Valentine elkergetését Lavarsere úr, a férfi, bármennyire papiusi is, ezzel az egyszerű bebeszólással, hogy «ugyan ne komédiázzák kedves Madame Lavarsere», megakadályozta. Csak hogy ezt Pailleron nem engedi, mert az esetre hova lenne Valentinnek a szobráshoz menekülésére fektetett hatásos jelenete. A «Bernardo Montilla» első fölvonása után Echeagaray mintegy félreáll, s aztán önmaga Montilla intézi önmagából folyólag azon módon a sorsát, a mint azt velünk mozgásából, hangléptéséből, szemjársásából és kitünően rendben lévő gymra helyzetéből sejtetni engedi.

Ne ütődjünk meg kérem, a gymron. Az egy lényeges valami. Különösen ebben az esetben, a mikor czállal fektet súlyt Bernardo jó étvágára az író; mintegy jelezni akarva, hogy hóse eljárásában nem az idegek századvégi izgékonyasága a rúgó, hanem hogy egy minden izében ép ember cselekszik előttünk. Aztán meg egy érdekes ellentét satyricus megvilágítására is szolgál az a jó gymor. A darab nécsábítója, egy névre szertett Don Juan, gördülékeny, virágos nyelven az idealizmusról szónokol, az érdes, jól táplált Bernardo pedig az idealismus emelkedettségével cselekszik.

De térjünk a dologra. Miben is áll a Bernardo Montilla esete? Az eset nagyon egyszerű. Megesik őt a felesége. Színpadon meglehetősen megszokott dolog. A Bernardo vérmérséke az Otelloval versenyez. Az se szokatlan valami; de hogy az Otello nem fojtja meg a feleségét; az új Bernardo a nem fojtogató férjek állásponthára áll s ezen a nyomon a publikum részéről megosztott megítélésben részestül. A kiengeszte-

lés «lehetetlen», kiáltja az egyik fél, és «nemes tett»-nek itéli a másik. Én az utóbbiakkal rokonszenvezek s megértem a költőt.

Mit alkot a mai idők áramából folyólag az író? Speciést. Nem azt mondja, hogy az a jellem, a mit eléd álltok: általános emberi, hanem azt, hogy van ilyen is. Az általános emberit megalkották a szellem óriásai; ma azt módolgatjuk, hogy egy ugyanazon érzés vagy szenvedély hatása alatt mikép cselekednek ez vagy az a vérmérsékű halandó. Az egyéniségük részletes elemzése a jelszó. Othello, Romeo, Brutus, Macbeth általános emberi; mert beszédeik, érzésük, eszelekvéseik hatása alatt mindannyiunkban egyértelműleg szólal meg a hír. Bernardo Montilla kivételes emberi s innét a megosztott hatás.

Én a különlegesen dolgozás és valót festés mai idősakában elfogadom a Bernardo Montilla állásponthát, mert az életben *tényleg van ilyen is*; s egyúttal rokonszenvezek vele, mert a kiengesztelés eszméjéből a költő egy emelkedett érzélete int felém. Nekem úgy tetszik, mintha ez a Bernardo Montilla egy kis rése lenne a rideg való érdes festésének jelszaván. Mintha csak így szóné magában az álmat a költő: Kiszakított az életből egy mindennapi darabot, de nem viszem mindennapi végre, hanem fölívom újimutatóul a sirtól az engesztelékenység régen nyugvó szellemét. Nem mondom, mily jótékony légkör dereng ott a színpadon, Montilla borzogató boszúszülődései daczára is! Értzi az ember, hogy a formákra nem fog figyelni és a talpig férfi, de biztos egyúttal, hogy bárhova is csak le szenvedélye hevével, szívének nemessége bélyegül ott lesz.

De nézzünk közelebbről a Montilla és felesége szemébe s lássuk, mi sorsot juttat nekik a költő. Montilla középkorú, az asszony fiatal; a férfi gazdag, a feleség vagyonalan; a férfi nyílt, határozott jellem, a feleség búvólón ingatag tekintetű; a férfi szívvel, szenvedéllyel csüg az asszonyon, az asszony szereti magát, semmint szeret; a férfi nem érti az édeskés behizelést, az asszony hajlékony a sima szavakra. Montillának van egy fiatal barátja, a kit bájos szöke feleség boldogít. Ez a barát könnyű modorral bíró tettetéses gavallér, a ki csak most vett búcsút a csélesap ételtől, s a kinek virág-örvívra szállása közszájon forog Madridban. Ez a Don Ricardo kitünően bírja a szót, párbajokat vív, s hódít, a merre megieren; tehát egészen alkalmas egyéniség arra, hogy megzavarja a Montilla felesége agyát; a mi meg is történik és az asszony elesik. Az ő számadásuk úgy áll, hogy Inezre szív-kérdés a dolog, Ricardóra könnyűd szórakozás; a ki a spanyol Don Juanok azon állásponthjának hive, hogy bár lelke mélyéből imádja a feleségét s szíve osztatlanul az övé, nem jogosulatlan, hogy némi házonkívüli elsőródást is megkivánhasson a férfi-vér s ennek poetikus nyelven kifejezést is ad. Csak hogy ezt a házonkívüli elsőródást nem sokáig élvezheti zavartalanul. Arra lecsap Bernardo, a ki aztán Don Ricardo gavalléri megítőzésére nem a formagavallérság útján intézi el Don Ricardóval a dolgot.

A mint Montilla rájő, hogy csalják, s hogy egy kerti ház a titkos találkozások színhelye, első természetes kitörése: «Bizonytéket, kézzelfogható!» Aztán két tanúval meglepi a házat, a hol őt éri meglepés. Nem a nejt, hanem a Ricardo feleségét leli ott. Egy úri ember van vele, a mi kapóra jövő táplálék boszúja hevének. A világ nyelvére került az ő felesége, most martalékul dobja a csábító feleségét. Rohan Ricardohoz. Együtt találja a szerető párt. Megvan a bizonyosság. Következnek a leszámolás.

Ricardo a Don Juanok elegans könnyűségével veszi a dolgot, abban a hitben, hogy az egy kardvágással ép úgy elintézhető, mint az ő eddigi hasonló bajai; de ebből Montilla egy előzetes tördőfessel hamarosan kiábrándítja őt. A döfés Ricardónak szól, de Inez is leroskad alatta. Attól ébred arra a valóra, hogy Ricardo nem őt, hanem a feleségét szereti, s hogy ő tulajdonképp csak szórakozási eszköz volt a kezében. Erre neki Ricardo felszisszenése a bizonyosság. A tördőfés Montilla azon kijelentéséből áll, hogy a legyött helyén a Ricardo feleségét találta egy gavallérral s hogy tanúkkal járva ott, Madrid nyelven van már ez az érdekes eset. Ricardo minden tekintet nélkül Inezre, a felesége pártjára áll, a kinek tisztaságára esküszik s a kiért ép oly

boszúszomjas, mint akár maga Bernardo Montilla a becsületeért.

A dráma végakkordját az élet-halál harcra való előkészülés képezi; s itt Montilla a szenvedély első kitérésének csillapultá után mint a szív embere jár el. Nyomja lelkét, hogy a Ricardo tiszta feleségének nevéhez alaptalanul szenny tapad. Tudja, hogy a legyött helyére, házuk egy derék barátja kíséretében az vitte a férjét szerető nő, hogy férjétől idején elhárítsa a vést; és tudja, hogy a felföldöztes gyanujától tartva maradt el a légyotról az a pár, a melyekre ő készült s ujtan, hogy a Ricardo feleségének érintetlen becsülete teljesen tisztázva legyen. Aztán végez a saját feleségével, a kit megmarczangolt szívével is szeret. Nem illéti durva hangon, de nem is érzelget. Egy igaz férfi sebzett lelke szól ki belőle. Végrendeletileg ráhagyja vagyonát és búcsút vesz tőle.

A párbaj megtörténik. Montilla mellbe szúrja ellenfelét. Azt úgyszólván felhóltan hozzák a színpadra, a hol kétségbeesett lelki kink közt várja a küzdelem végét a két feleség. Luisa, Ricardo neje a fájdalom kitérésével borul sebzett férjére; az érintetlenül belépő Montilla pedig a lélekzavartság agyongyötört s alátsággal küzdő feleségének nyújt támogató kart; s e szavakat intézi Luisához: «Ön szerelme erejével próbálja meg életre kelteni azt a *sebzett testet* — én meg, a ki becsületemnek magam vagyok a bírója — szőljon bárki bármit — én megkísérlem életre kelteni ezt a *beteg lelket*».

Ezzel a függöny legördül s a publikum azzal a kérdéssel távozik, hogy vajjon sikerül-e? Erről s az előadásról jövőre.

— ée —

VISSZHANG.

Nekraszov N. A. költeménye.

Nyomorban, szenvedés közt életem által
Az élet fényét, ifjú életet,
A szabadságról féke vesztett vágygyal
Nem énekeltem soha, soha sem.

Ha tenger kínna visszafójtott árja
Megostromolja olykor szívemet,
Dalolni kezdek: csengő rimbe zárva
Panaszom el szokott keserveimet.

S akad oly szív, melyben visszhangot keltnék
Ezek a méla, egyszerű dalok,
Miként a köny, mely a reményt vesztettnek
Szemében akaratlan felragyog.

Nem mondom én, hogy ajakán a népek
Közülök egy-egy föleseng egykoron ...
Hiába, nincs benned szabad költészet,
Esetlen, s durva vagy te kis dalom.

ÉS NINCSEN BENNED ALKOTÓ MŰVÉSZET ...
Ám' mindegyikben élő vér pezseg,
Diadalt ül sok bosszúáíló érzet,
S átosillan rajtuk balga szeretet. —

A szeretet, mely kaját jóra, szépre,
Mely esztelen s okjant megbélyegez,
S a védtelen, bohó költő fejére
Továbból készült koszorút helyez ...

Oroszból: BESZKID ISTVÁN.

KÖTÉLVÁGÁS.

Dudits Andor rajzához.

Sok érdekes lakodalmi szokás élt még ma is népünk közt, pedig az utóbbi évtized alatt már legtöbb feledésbe ment vagy nagyon egyszerű lett s csak is az öregek mondogatják még sohajtozva, ha egy-egy lakodalmi menetet látnak: «hej nem így volt ez a mi időnkben!» Egyik ilyen fenmaradt szokás az, hogy a nászmenet elébe szalma kötelet húznak keresztül az

KÖTÉLVÁGÁS. — DUDITS ANDOR RAJZA.

utezán, a melyet aztán a völégénynek kell elválni, hogy a nász-sereg tovább haladhasson. Ez a kötélvágás vidékenként különbözőképpen megy végre.

Néhol csak akkor húznak keresztül kötelet az utczán, ha a menyasszonyt más faluba akarják vinni. Hogy tehát még se adják ki a szép lányt annak az idegen legénynek, legalább egy kis akadályt vetnek neki, meg ha lehet egy kicsit meg is vámoznak.

Ezért hát jó erősen s előre nagy gonddal megfont kötelet húznak keresztül a nászmenet útjában a lányos falu legényei, a melyet a völégénynek fakarddal kell ketté vágni. Ha a kettévágás az első csapásra sikerül, akkor akadálytalanul mehet a násznép tovább, s a völégény nem fizet semmi vámot, míg ha az első csapásra nem sikerül a dolog, akkor a mellett, hogy a völégény uramat jól kinevetik, még vámpénzt is vesznek rajta, annál többet, mentől több csapásra tudja a kötelet elvágni.

Másutt, a hol még most is löháton mennek a völégény és pajtásai a násznéppel, ott a pajkos suhanezok hirtelenében rántják keresztül a kötelet az utczán, még pedig gyakran, hogy ne lehessen a kötelet olyan könnyen elvágni, erős drótot is szoktak befelönni.

Ezt aztán a völégénynek kötelessége észre venni s pedig idejében. Ha aztán észre vette, akkor kirántja kardját, előre nyargal s vágatás közben ketté csapja a kötelet, a mi, ha jól sikerül, dicsőség, ha pedig nem tudja elvágni, a kerteték mögött leskelődő kötélhúzók jól kinevetik, kivált ha az is megesik vele, hogy az erős kötélben lovasolt együtt felbukik.

Az ilyenmi azonban ritkán esik meg, mert a völégény ugyancsak vigyáz s nem is fakarddal, hanem éles vaskarddal vág, a mely jó erős marokban a legerősebb kötelet is könnyen elvágnja. Ez a szokás kezd azonban már mind jobban kimenni a divatból s csak egyes híresebb lakodalmaknál fordul még elő, de nyilván nem sokára szintén oda jut, a hova annyja más juttat már: az öreg emberek, öreg asszonyok meséi közé.

A SZERENCSEJÁTÉKOK TILALMAZÁSA AMERIKÁBAN.

Az utóbbi előnkválasztás alkalmával New-York állam azon vezetes czikket ígtatta törvénykönyvébe, mely szerint ezen állam területén minden néven nevezendő szerencsejáték tilos.

A nagy lármát s feltűnést okozott javaslat tárgyalásának egyik természetes kifolyása az

volt, hogy mindenek előtt meg kellett állapítani, mi legyen érthető szerencsejáték alatt. Egy ezelőtt tiz évvel kiküldött New-York állambeli törvényhozási bizottság kiderítette, hogy 1879 és 1887 közt a new-yorki gabnatózsdén megkötött buza eladási üzletek 244,737,000 dollárba rugtak, míg az úgynevezett «rövid» vagy «hosszú» határidőre szóló «differenciális kötésekben» 1,154,267,000 dollár értékű buzáról volt szó, a miből kitűnt, hogy három év lefolyása alatt több mint 910 millió dollár fordult meg a gabona-tözszebeli játékosok kezén.

Hasonló szerencsejátékok fordultak elő rosszban, zabbban, tengeriben, disznószírban és egyéb termékekben. Kitiűnt továbbá, hogy a milwaukeei gabnatózsdé üzelméi ép oly nagyok, mint New-Yorkban, s hogy Chicago e tekintetben az anyaváros kétszeresen túlhaladta. Az Egyesült-Államok szenátusának kiküldött biztosai New-Orleansban az ottani gyapot-tözsden arról győződétek meg, hogy az 1892-iki gyapot-évad alatt New-Yorkban és New-Orleansban 68 millió csomag gyapot adatott el, holott az egész termés csak 7 3/4 millió csomagot tett ki, melyből tényleg csak 419 ezer csomag jutott New-Yorkba.

Ezen óriási mermeket öltött hazzartjátéknak közönséges rendszabályokkal nem lehetvén elejét venni, törvénybe ígtattattok, hogy a termékek és gyapot-tözsden kötött árkülönbözeti üzletek-ből eredő követelések bírói úton be nem hajthatók.

A törvényjavaslat megvitatása alatt a New-Yorkban épülő nagy székesegyház javára engedélyezett sorsjáték kérdése került szóba. Erre nézve az anglikán egyház képviselője oda nyilatkozott, hogy a cél szentessége az eszközt szintén szentesíti, ámde a tudós püspököt legott egy képviselőtársa Luther ama mondásával hozta zavarba, mely szerint «a koczkázó apától a többi barátok utánózzák», mire aztán a bazilika-sorsjegyek elúrásítása be-tiltott.

Mit mondjunk a labda-versenyeknél előforduló fogadásokról, melyek egyes iskoláknál 30—40 ezer dollárba rugtak.

A törvény tehát csakugyan megvan, mely mindenemű szerencsejátékot, legyen az nyilvános vagy magánosok által úzve, szögürü bűntetésekre terhe alatt megtilt, de már annak végrehajtása körül oly nehézségek merültek fel, melyek elhárítása alig lesz lehetséges.

Egyelőre az amerikai sikk-ugrató és ügétő sportkedvelők fogadások céljából Európára szorultak, mivel az amerikai versenytereken bookmakerek és totalizátorok nem türetnék,

nincsenek továbbá állami vagy magán lottó-játékok és játékarlagok, mint például Monte-Carlóban.

New-York állam nagyot haladt ugyan a társadalmi viszonyok javításában, de a kérdéses törvény a hazard játékokat mindössze is csak más térre szorította.

Éjszak-Amerika többi államai már nyolcvan év óta azon vannak, hogy a szesz italok elárúsítását bünténynek minősítsék, de eddigelé ezelt nem értek; sőt a kábító szesz italok fogyasztása folyton nagyobb mérvet ölt.

S valószínűleg éppen így nem fog sikerülni a hazard játékok végleges kiirtása sem.

EGYVELEG.

* Lotharingia rövid idő alatt egészen németté lesz, sokkal hamarabb, mint Elzász. Mióta a német császár megvásárolta a d'Orville család birtokát, igen sok német ur vesz ott birtokot. A Franciaországba költözött nemesek birtokai lassanként mind német kézbe kerülnek.

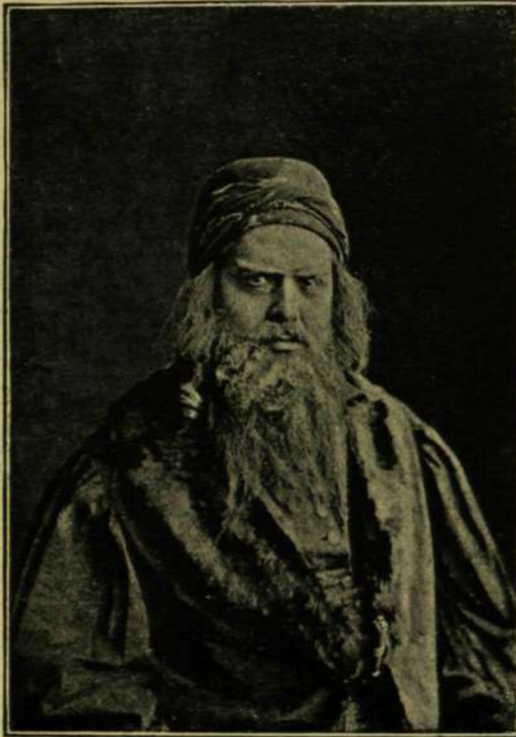
* Tokio városának veszedelmére volt a japán-kinai háború. Mióta a császári udvar katonai érdekből a háború színhelyéhez közelebb eső Hiroshimába költözött, nyugati Japán eme legnagyobb városa gyorsan emelkedik és pedig nagyrészt Tokio rovására, honnan sokan elköltöztek.

OTHELLO.

LEAR KIRÁLY.

SHYLOCK.

III. RIKHÁRD.

MACBETH.

ROSSI NEVEZETESBB SZEREPEIBEN.

János s ugyanakkor alapították Bécsben az első pipagyárat. Régebben a gazdagok ezüst pipából dohányoztak, a szegények pedig dióhéjakat s szalmaszálakat használtak e célra.

* A japán nőknek nem szabad tetszésük szerint hajadonoknak maradni. Mivel itt a földgömb más országaival ellentétben több a férfi, mint a nő, szigorúan ügyelnek erre s még nem rég is rendeletet adott ki a mikadó, hogy bizonyos kort elért nőknek a hatóság keressen férjket.

* A majmok bőre a guineai partvidéken keresett árucikk lett. Az utóbbi 5 év alatt 175.000 bőrt vittek ki több mint 300.000 forint értékben. Mivel csak oly bőrt vesznek meg, melyen a puskagolyónak alig van nyoma, valószínű, hogy az aranypartvidéken évenként legalább 200.000 majmot ölnek meg.

* A sörfogyasztás tekintetében kétségtelenül első helyet foglalnak el a németek, kik a múlt évben 47.3 millió hektolitert fogyasztottak el. Angliában 35, Ausztria és Magyarországon már csak 13.5 millió hektolitert fogyott el, a többi országokban még kevesebb. Egész Európában 135 millió fogyott el, az amerikai Egyesült-Államokban pedig 32 millió.

* Óceánokat összekötő új vasút. A Panamataársaság által épített közép-amerikai vasutnak vesztélyes versenytársa keletkezett a tehuanepeteci földszoroson épült vasutban. Ezt a vasutat már 1842-ben megkezdték építeni, de csak most fejezték be. 192 mérföld hosszú, Coahuilacossal kezdődik a mexikói öbölben s Santa-Cruznál végződik a Csendes-óceánban. Ezen vasut segítségével az ut New-

Yorkból San-Franciskóba 4325 mérföld, míg a Panama-csatornán át 6107 mérföld volt. Tervben van az is, hogy a vasutat hajó vasúttá alakítják át, azaz olyaná, melyen a legnagyobb tengeri hajókat is át lehetne szállítani egyik tengerparttól a másikig, azonban a terv megvalósulása jelenleg még kétes.

* A víz tisztaságát igen könnyen meg lehet ismerni a villamosság által, mivel kísérletek bizonyítják, hogy a teljesen tiszta víz a villamáramot nem vezeti. Berlinben egy köbmilliméternyi desztillált tiszta vízzel tett kísérletek mutatták, hogy már e csepp is elegendő villamáram föltartoztatására. De a kísérlet azt is mutatja, hogy a vizet már a levegővel való érintkezés is rögtön beszennyezi, s pár perc múlva a villamos áram vezető képessége tiszter nagyobb lesz.

* Óriási fa kora. Egy kaliforniai óriási fa (Sequoia gigantea) elpusztult törzsén *Corruthers* tudós pontosan megszámlálta az évgyűrűket. A fa vastagsága 4 1/2 méter átmérőjű volt. A gyűrűk minden oldalán egyenlően szaporodtak. Kezdetben az első 5-6 száz év alatt gyors volt a fa vastagodása, később csekély. A gyűrűk száma 1330 volt s így a fa legalább ennyi éves lehetett, azaz már az avarok idejében élt.

* A görbe ugorkákat Angliában annyira nem szeretik, hogy csaknem lehetetlen eladni. Ezért a kertészek minden ugorkára, ha már 5 cm. hosszú, 40 cm. hosszú üveghengert tesznek, hogy kényserítve legyen egyenesen nőni.

SZABADSÁGON.

Életröp.

Már vagy két hete egyebet sem beszéltek a faluban, mint, hogy sok a hó, meg hogy haza jön Kullanes Gyurka a katonaságból. A híres Kullanes Gyurka, a ki mindig első legény volt a faluban s hát még azóta milyen lehet! Igazán nem esoda, ha utóbb még a havazás is feledségbe ment miatta. De hogy is ne, hiszen már két esztendeje, hogy eszi a császár kenyerét s az óta, ki tudja, tán bizony akár káplárságig is felvihette isten a sorját!

geteg pusztításokat tett az ellenségben, a lovának meg ugyan szellő lett légven, a melyik a nyomába ért volna. Így beszéli ezt vitéz Höresög s maig is azt mondja: egyedül a huszár a katoná, a gyalogos csak arra való, hogy az a sok bakancs kárba ne vesszen a magazinban.

Ezt szerette volna szemébe megmondani Kullanes Gyurkának is, a híresnek. Legalább ne tartsa olyan nagyra magát, hanem tudja meg, hogy a ki baka, csak baka az!

Egyszer aztán betelt a kívánság. Egy este csakugyan hazajött Gyurka. A katonai ruhát odabent fogták ugyan a magazinban, de nem is kellett az; arról a félre vágott katoná szipkáról

— Na ösém, haza hozott a lábad? Jól oda jártál, a mint hallom, tán el is fáradtál a nagy uton. De hát azt mondják: gyalog jár az, kinek lova nincsen. Híjába no, nem lehet mindenki huszár, mint magam is voltam annak idejében!

De hát Gyurka se hagyta magát s megmagyarázza az öregnek, hogy már most csak a gyalog a katoná, a lovas még közel sem ér hozzá, már akkor mind egy szálíg leszedi a lováról avval az ismétlő puskával. «Egy baka = tíz huszár, úgy gondolja azt kend meg», — tette hozzá Gyurka roppant önérettel, «de hát mit beszéljek róla, hisz úgy sem érti kend a mostani haditudományt. Esz kell ahhoz, hallja kend, és, de sok!»

SZABADSÁGON.

Különösen nehezen várta pedig ezt a hazajövetelt Kis Rébék meg Tót Zsuzsi, mert hát hajdanában olyasmit mondott Gyurka mindenkinek, hogy majd tudja ő, kit vegyen el, csak a katonaságot kitölthesse! S mikor a sorozás után végig hegedültette magát Nyakó cigánynyal az utcán, akkor is oda kurjantott a kerítés mögött könnyezve leskelődő Rébéknek meg Zsuzsinak, elébb egyiknek, aztán a másiknak: «Ne busulj, rózsám, majd haza szabadulok még én valaha! Tyuhaj, húzzad Nyakó, malacozt adok!»

De még tán Zsuzsiéknál is nehezebben várta Gyurka érkezését a vén Höresög András, a ki ugyan mostanában már kukoricacsész szokott lenni s a varjút ijjesztgeti egy rozsz mordályllyal a vetésről, de hajdan nyalka huszár volt s ren-

is megláthatja akárki, hogy nem emez-amaz, gyerek, aki viseli.

Alig szaladt híre a nagy dolognak, mindjárt előkerült Höresög András. Erősen megtöltötte a veres pipát s nagyokat szippantgatva, úgy ment el a Gyurkáké házához.

Gyurka már ekkor nagy urasan ott ült a tulipántos széken, előtte volt egy kulacs savanyu bor, a szájában pedig virginia szivar füstlögött, a melynek felét még a városban elszívta tegnapelőtt.

Az öreg András kacskaringóst köszönt Gyurkának, de azért alig várta, hogy beleköthessen abba a kevély bakancsba, a ki még az ember köszönését is csak amugy foghegyen fogadja. Hozzá is fogott mindjárt.

azzal a szivarecskát másik fogára igazítva, kényesen félre nézett, mint a ki nem is szándékozik többet ilyen nyilvánvaló dologról beszélni.

Az öreg Höresög maga is megütődött egy kicsit s éppen valami alkalmas válaszon törte a fejét, midőn egyszerre csak belépett az ajtón kis Rébék, nem sokára utána Tót Zsuzsi. Az egyik kotlót kért kölcsön a Gyurka anyjától, a másik azt kérdezte, nimes-e eladó lúdtójas, pedig hisz nyilván egyéb hajtotta oda mindeniket. Azt sem hallották, mit felel a vén Kullanesné, csak Gyurka felé pislogtak nagy szemérmesen.

Gyurka pedig még peckesebben ült a széken, még jobban karikára fújta a virginia füstjét, s mintha soha hírét sem hallotta volna sem Rébéknek sem Zsuzsinak, elkezdett a bosnyák

lányokról beszélni: milyen becsülete van azok előtt a magyar bakának!

A lányok méreggel telve mentek el s átkozták a hány esapodár legény van a világon, a vén Hörösög meg azt dörmögte magában, hogy felfordult a világ sorja: még maholnap a baka is valaminek nézi már magát! Gyurka pedig egy nagyot húzván a kulacsból, roppant önmegelégedéssel zétéznézett, mintha azt kérdezte volna széles e világtól: lehet e hát még valahol külön isten teremése a szabadságos bakánál. Sz. B.

ROSSI ERNŐ.

Rossi Ernő, a világhírű olasz színművész, nehezen válik meg azoktól a vonzó deszkáktól, a melyeken közel ötven év óta aratja babérait. Nálunk az ő «utolsó»-nak tervezett művészi körútja alkalmából, hat évvel ezelőtt mutatta be kitűnő Shakespeare-alakításait. Most még egy utolsó búcsúzáson jár a művész és a hó 30-ától számított 6 előadásra hozzánk is beköszönt. Hat évvel ezelőtt Macbeth, Lear, Othello, III. Richárd és Shylock képezte a műsorát. Most XI. Lajos, Hamlet, Othello, Lear, Kean, Richeieu és a Morte Civile kerülnek színre. Teljesen ugyanazok, a melyekkel Rossi, mint egy fénylő csillag, huszonegy évvel ezelőtt feltűnt minálunk. Akkor a javakorabeli 45 éves férfi mutatta itt be nekünk erőtől duzzadó művészetét. Othellója egy félelmetes alak volt; a legkiválóbb, a mit Shakespeare-alakításaiban akkor nyújtott. Aztán eljött tizenöt év múltán. Akkor már Othello egy kissé halványabb alak lett. Legyőzte őt az öreg Lear király. Hat évvel ezelőtt Learjével sok könnyet esalt ki a népszínházban. Első diadalait Budapesten még a gypjutezai német színházban aratta, a mely azóta tűz martaléka lett, most meg a városligeti színházban csal ki bennünket búcsúzóra. Üdvözlők a nagy művészt körünkben.

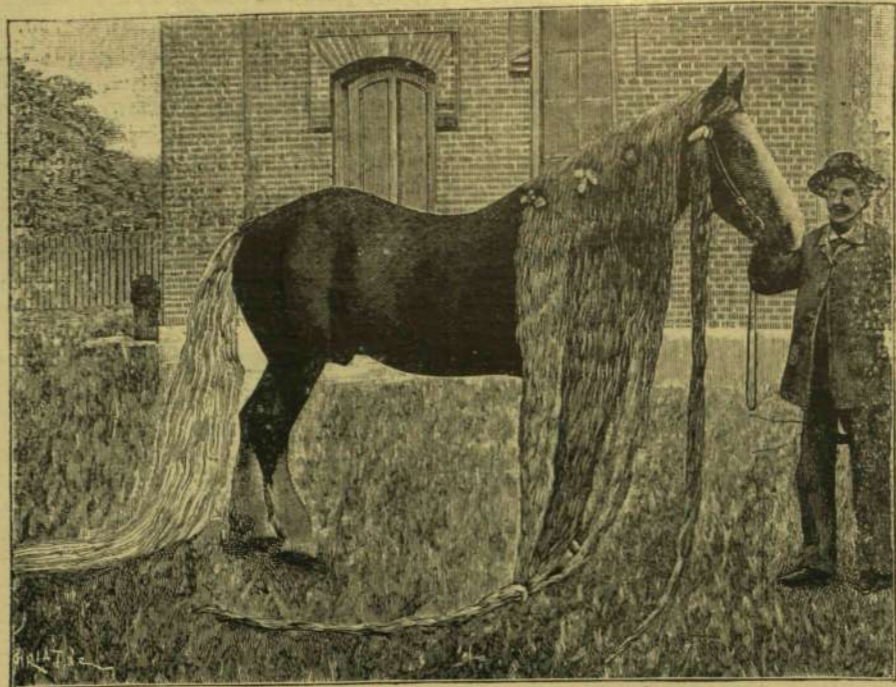
MAGYAR ORVOSOK OROSZ SZOLGÁLTATBAN.

Bizonyára nagyon kevesek előtt lesz ismeretes, hogy már a múlt századokban is több magyar orvos vetődött el Oroszországba s ott megtelepedve, egyik-másik nagyobb tekintélyre vergődött s működése maradandó nyomokat hagyott maga után. Érdekes lesz ezen messze elszakadt hazánkfairól részletekben megemlékezni.

Az első, orosz szolgálatban volt magyar orvost *Riellenger Kristóf* személyében sikerült felkutatnom. Riellengerről hazai kútfókben semmit se találtam. Az orosz források is csak igen keveset tudnak róla. A 16-ik század közepe táján született s tanulmányai befejeztével Angolországban telepedett le. Innen 1600-ban Erzsébet királyné által Boris Godunov csárhoz indított küldöttségben Oroszországba ment. Itt meg tudta nyerni a csár kezét, a ki aztán arra kérte a követség vezetőjét, Sir Richard Leát, hogy Riellengert a csár udvaránál hagyja. Egy az orosz állami levéltárban őrzött levelében Lea a legnagyobb elismerés és dicséret hangján szól Riellengerről, mint a kinek érdemeit már 26 év óta ismeri. Bussau Konrád, a ki a Riellengert személyesen ismerte, azt írja róla kézirati krónikájában: «A magyar születésű Riellenger Kristóf igen tapasztalt férfiú és ügyes orvos, e mellett számos nyelvet ért.» Egyik-másik orosz forrás (Petrejus, Chilkow) *Richtinger*-nek vagy *Ryting*-nek nevezi «a magyar születésű udvari orvost», de helyes neve Riellenger. Közlebbi adatokat nem találunk róla.

A XVII-ik század orosz orvosai közt, kik legnagyobb részét idegenek voltak, több magyart nem találunk. Csak a XVIII-ik században kezdik ismét felkeresni magyar orvosok a czári udvart. Ezek legnagyobb részét oly magyar orvosok, kik tanulmányaik végeztével a külföldön telepsznek le s tesznek szert hírnévre, a mi: aztán a czárak tanácsadóit arra bírja, hogy egyik-másik híresebb honfitársunkat az orosz udvar szolgálatába hívják. E század híres magyar-orosz orvosai közt említésre méltók *Gyöngyössi Pál*, *Pecken Keresztély* és *Keresztúry Ferencz*.

Petőnyi *Gyöngyössi Pál*, kit egy, a híres orvosok életrajzát tartalmazó gyűjteményes munka, a «Biographisches Lexikon der hervorragendsten Ärzte» (II. kötet 710 oldal; Bécs 1885) *Guyon-*

NAGY SÖRÉNYŰ AMERIKAI LÓ.

gossi-nak s holland születésének mond, Kassán 1707 április 26-án született. Atyja elébb a kassai helvét hitvallásnak lelki pásztora volt, később (1724) hazájából kiűzetvén, az odera-frankfurti főiskolában hittanár lett. Tanulmányait a debreczeni kollégiumban végezte s aztán a leydeni, majd harderwijki egyetemre került, mely utóbin nyerte el 1753-ban orvostudori rangját. Rövid idő múlva Erzsébet ezárné udvari orvosa; Boerhaave Kauw Ábrahám ajánlatára Pétervárra hívták meg a tengerészeti kórház orvosának. E mellett a kórházi tanfolyamok vezetését is rábízták. 1766-ban Katalin ezárné udvari orvosává nevezték ki és mint ilyen működött élete végeig. Hogy mikor halt meg, azt nem tudjuk, de hogy 1769-ben még élt, azt egy másik, Oroszországban élt magyar orvosnak, Paacken Weszprémi István debreczeni fizikushoz intézett leveléből tudjuk, melyben arról van szó, hogy Gyöngyössi életutolsóból eredő melankholiába esett, mely teljesen megfosztotta a kiváló műveltségű férfit értelmétől. Gyöngyössi nemcsak kitűnő orvos, de egyszersmind jeles nyelvész is volt. A pétervári császári könyvtár számos, a keleti nyelvekkel foglalkozó és kiváló becsű kéziratát őrizi. A régi magyar orvosokra vonatkozó általános összeállított ikonográfiában Gyöngyössi két igen szép kivitelű arcképét volt alkalmam feljegyezni. Az egyik, mely magyar rézmetsző, Szt.-Páldi műve, 1744-ben lett kiadva Leydenben, s latin és holland szöveggel van ellátva. A másik, mely már orosz öltözetben ábrázolja, igen szép rézmetszeti mellkép és Fritsch C. F. amsterdami festő s rézmetszőtől való. (1753.)

Paacken (Pecken) Keresztély Rozsnyón született 1731 febr. 3-án. Atyja, a ki Poroszországból vándorolt be, gömörmegyei főorvos volt. Wittenbergában és Halleban végezte tanulmányait és 1751-ben lett orvostudor. Azon reményben, hogy az 1747-ben meghalt atyja által bírt megyei fizikatust elnyeri, visszatért hazájába; de miután ezt időközben Balassa gróf közbenjárására Bél Mátyás, a híres történész fia, János kapta meg, ismét elhagyta szülővárosát és az orvosok akkori Mekkájába, Oroszországba ment. Itt mint katonáorvos kezdte pályáját, melyen rohamosan haladt előre. 1760-ban a pétervári kórház első orvosa lett, egyúttal megbizatván a bonctani és sebészeti előadásokkal is. 1764-ben orosz államtanácsosi rangot kapott. Szaktudománya terén igen nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki: orosz nyelven írt «Házi gyógyszer-tára» számos kiadást ért. Paacken 1779 aug. 24-én halt meg Szent-Pétervárott. Örökébe fia, Mátyás lépett, a ki az első, Moszkvában alapított állandó klinika életbelepítése által kiváló érdemet szerzett magának Oroszország közegészségügye körül.

Harmadik, a XVIII. században Oroszország földjén működött orvos honfitársunk *Keresztúry Ferencz*. Keresztúry Sárospatakon született 1735 május 28-án. Már 1762-ben ott találjuk őt Moszkvában, mint az ottani kórházi főiskola

növendékét. Csak 1784-ben nyerte el orvostudori rangját, de már 1771 óta működött mint a bonctan és a sebészet tanára. Keresztúry a legkeresettebb s legtekintélyesebb moszkvai orvosok közé tartozott s különösen az 1770—71. évi járványok idejében fejtett ki áldásos működést. E mellett szakirodalmi téren is kitűnt. Meghalt 1811 febr. 16-án.

A 19-dik század folyamán már mindinkább ritkábbak az esetek, hogy magyar orvos Oroszországba ment volna. 1810 körül megindult ugyan Magyarországon is amaz, egész Európában lábrakapott megzolgalm, mely az orvosokat Oroszország felé terítette, de ennek csakhamar végét vetett az 1810 április 10-én kiadott helytartótanácsai rendelet, mely szerint az Oroszországba kivándorolni szándékozó orvosoknak utlevelet kiadni nem szabad. E rendeletet azonban ugyanez év nov. 14-én visszavonták, de azon módosítással, hogy a kivándorlás engedélyének megadását ezentúl esetről-esetre Ó Felsége tartja fenn magának. Ez időben vándorolt ki *Márkus Sándor* honfitársunk is, a ki később mint Miklós csár nejeinek udvari orvosa és mint az országos orvosi főbizottság elnöke működött.

Schwarz Ignác.

RENKIVÜL NAGY SÖRÉNYŰ LÓ.

Ezelőtt néhány évvel egy ember 2 méter és 32 centiméterre növesztett szakállát mutogatta. A férfiú végre szakállának valóságos rabszolgájává lett, a mennyiben állva, ülve, vagy fekvé mindig ezen toldalékkal kellett vesződnie. Többnyire háromszorosan vagy négyyszeresen a nyakára szokta csavarni, és még akkor is annyi maradt belőle, hogy néhány embernek elég lett volna. Télen a szakáll a nyakát és vállait melegen tartotta, de nyáron nagyon is terhére vált, miután azonban az ember mindenhez hozzá törődik, és a ritka látvány pénz is hozott a konyhára, a mi emberünk sem zúgolódott. Mily szépen odailleszt volna ez a nagy szakállú ember a képünkön látható hosszú farkú és sörényű ló mellé, melynek tulajdonosa egy dűsgazdag amerikai földbirtokos, ki a nagyszakállú ember mellett bizonyára megfogadta volna. De valamint az ember szakállának hasznát nem vehette, úgy a lovat is sem háts, sem kocsihóznak használni csakugyan nem lehetett. Amde az ember szakáll nélkül senkit sem érdekelt volna, s a milliomos amerikai, ha lovának farkát és sörényét levágatja, az állatért vajmi keveset kaphatott volna. A nevezetes ló francia percheron fajból eredt és Oregon-ban — Éjszak-Amerikában — neveltetett. A ló sörényét és farkát a lovász naponta tiszta vízben megmosta, azonkívül télen a lovardában, nyáron pedig a szabadban kellett megjártni, mivel a mint említettük, a csoda-szörű lovat sem hámban, sem pedig nyereg alatt nem lehetett használni.

PÁRISI DIVATLEVÉL.

TAVASZI KALAP.

BÉRMÁLÁSI RUHA.

Paris, márcz. 21.

A farsang végén megtartott számos főuri eskü 6k hosszú és fényes sorát a tavaszi divat-idény formaszervi megnyitása követte, a mennyiben hölgyeink hintóban, vagy gyalog járva a roz idő daczára vadonat új kalapokban, ruhákban és felöltőkben jelennek meg.

A ruhák szabására nézve valami nevezetes eltérést nem vettünk észre, sőt azt sem mondhatjuk, mintha egészen új kelméket láttunk volna, de a szoknyák rendkívüli bősége s az újjak felső részének lényeges megcsappanása után itélve a nyári évad lefolyása alatt bekövetkező lényeges változásokra számíthatunk. Egyekben magas szabású gallérok, csipke betétes derék-élek, a csuklyó felé mindinkább szűkebbre vált újjak most is divatosak. Diszítési czélokra csakis drága csipkék, kézmű pászomántok, estély- vagy bemutatósi öltönyöknek pedig gyémánt csatok és csillagok alkalmaztatnak. Bársony-csokrok nélkül még a legegyszerűbb külvárosi utcái öltönyt sem gondolható, miből az szokott következeni, hogy a diszítés költségei a kelme árát kétszeresen múltják felül. Ez ellen tenni, vagy tüntetni nem lehetvén, a ferde szokás elhagyását alig várhatjuk.

A Párisban telepedett gazdag amerikai családok hölgyei eleinte több irányban önálló divatot mutogattak, így például a kerékpározó és lovagló hölgyvilág öltözetét angol-amerikai körökből kerítették elő, de már az úgynevezett reform ruhákat eddigelé legfeljebb tulajdon lakosztályaikban vise-

lik, s alig hisszük, hogy a női természet kezes körvonalait teljesen elfedő bő zubbony-szabású öltönyt Párisban, Londonban vagy Bécsben valamikor elfogadtatánk. A fűzők módosítását, illetőleg mellőzését leginkább az utolsó orvosi kongresszuson előadott intéseknél köszönhetjük. Ugyanis Dr. Crocq statisztikai adatok nyomán kimutatta, hogy száz fiatal hölgy közül negyvenöt a túlságos fűzésből eredt betegségekben pusztult el, a többi pedig egész életén át gyomor-, máj- és lépajokban szenved. Nos, a párisi amerikai gyarmat hölgyei fűzőt nem viselnek, és meg kell vallani, hogy mindanyian öltözékükre különös gondot fordítanak.

Tavaszi felöltők és Cape-k dolgában a divat egyelőre a félrövid bársonyból készült s tömör selyemmel bélelt gallérokat pártolja, két gombsoros világos színű angol posztó kabátkákat leginkább fiatal asszonyok viselnek és alig hisszük, hogy a czélszerű ruhadarab egyhamar a divat idejét mulná. Egyéb-iránt a hosszú telet valószínűleg év oly gyorsan bekövetkező meleg időjárás fogvni követni, posztó, bársony, vagy egyéb vastagabb szövött felöltők kombinációjába már alig jöhetnek.

A női szabók fejedelemének, Worthnak váratlanul bekövetkezett halála az ő hátrahagyott világhírű műtermét egy pillanatra sem hozta zavarba — s mi tagadás benne — magam is csupa kíváncsiságból a rue de la Paix felé indultam, hogy a mester legújabb műveit a termék kirakatában szemügyre vehessem. Az itt látott két öltönyt minden várakozásomat felül multa. Az egyiknek jól sikerült rajzát ide csatolom.

A sétaöltönyt szürkés-kék posztóból, hozzá való foulard zubbonyval előkelő egyszerűségével, pompásan illik a struccollakkal diszített fekete bársony kalaphoz. A ruha szoknyájának harang alakú szabása teljesen nélkülözi az uszályt, mely eddigelé házon kívül is látható volt. Nem kevésbé szép egy citrom-sárga bengalin selyemből készült estélyi ruha fiatal hölgyek számára. A derék nagyobb részét valódi guipure-csipkék diszítik; a nyakig szűken kivágott derek mérsékelt bőségű rövid szabású újjakat látnak. Nyakék gyantán két csokorral diszített széles bársony szalag szolgál.

E két elsőrangú divat öltönyt jellegéből látható, hogy Worth utódjai mesterik azon elvét, mely szerint a külső csint tündető fényezés nélkül kell elérni, ezentúl is követni fogják.

Nem kevésbé csinos és előkelő egyszerűsége által feltűnő egy bérmálási öltönyt fiatal leánykák részére. A csikos, fehér gyapjú kelméből készült ruha dereka puha fehér selyemmel van diszítve. A nyár derekán előforduló bérmálások alkalmával

gyapotkeme helyett sima angol piqué-t vagy egyéb hasonló vászon-féle szövözet használtnak. A fehér tulleből készült egyszerű ruhe-el szegélyezett fej-kötőhez sima fehér fától van tűzve.

Nem mulasztatom el ezen alkalmat, hogy egy csinos kalap vagyis inkább utczára való fejdzs rajzát el ne küldjem, mely a mostani eléggé simán fészült hajviseletekhez nagyon illik. Alice.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Hajnalodik. *Sebestyén Károly versei. Budapest, 1895.* E kötet a mindennapinál több ambiciót s több tehetséget árul el. Sok ugyan benne a fiatalos tűz túcsapongása, a dagály, kiforratlanság, de helyi-lyel-közzel a valódi költői hivatás s a komoly tanulmány is kicsillan belőle. A kilencz ives kötet a következő három ciklusból áll: «Szerelmi dalok», «A kis anyuskának», «Elbeszélések». Az első ciklus több mint felét teszi a kötetnek, pedig a másodikat is bizvasít össze lehetett volna vele foglalni, mert tárgy és hang abban is ugyanaz. A szerelmi dalok érzéssel, itt-ott szenvedélyvel vannak írva, bár nem elég tartalmasak s gyakran egyenletlenek is. Pl. mindjárt az első dal, «Madár ne dalja», égő szenvedélyt, lángot, mely a vért sarkalja, tüzet, a szív tombolását, stb.-it emleget, de mind e nagy szó csak oda lyukad ki: «Hogy nyújtásd csókra énnem kezed.» Ez nem a szenvedély igaz hangja. — *Sebestyén Károly versei* elég jól gördülnek, de néha a próza rögeire akadunk, a verselésben és a kifejezésekben egyaránt pl.:

«Oly gondos leszek, úgy fáradok érted,
S a tudatos munka oly jól esik.»

Bizony e két sort olvasva senki sem mondaná, hogy ez a vers jámbusban van írva; a «tudatos munka» pedig sehog sem illik a versbe. *Sebestyén* a szavak igazi értelmével sincs mindig tisztában; egy helyütt ezt mondja:

«S ha visszaidézi e napokat
Nyomára a könny keserűn kifakad.»

Kifakadhat a kelés, kifakadhat valaki, valaki ellen, de a könny csak fakad. A «nyomára» sincs

SÉTAÖLTÖNY SZÜRKÉS KÉK POSZTÓBÓL.

azt akarom, hogy a toll legyen a közpályán az első fegyverem; és e fegyvert az Egyetértés hasábjain ohajtom használni; azon lap hasábjain, mely megallotta az idő tüpróbáját és elveit, állása, tekintélye egyaránt megőrizte jöttek ki a próbából, mint tűzből a tiszta arany. — Függelékeny párti, szabadságot és szabadelvű haladásért küzdő volt e lap mindig.

Ez az írása, valamint hiteles forrásból származó értesüléseinek gyorsasága, alapossága és sokasága, rovatainak változatossága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés” népszerűvé.

Az országgyűlési tárgyalásokról a legérdekesebb és e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közli.

Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő a gazdasági élet nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés” a kereskedelmi s tőzsdéi tudósításainak bőségével és alaposságával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „Egyetértés”-ben, a mire szüksége van.

Változatosan szerkesztett tárczában annyi regény-olvasmányt ad mint egy lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részeit eredetileg, részeit a külföldi legjelöltebb termékek jó magyarságra fordításban kapnak az „Egyetértés” olvasói.

A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés”-re.

Az Egyetértés 1895 jan. 1-én 29-ik évfolyamába lépett, s így egyike a legrégebbi napilapoknak.

Az „Egyetértés” előfizetési ára:

- Egész évre 20 frt —
Fél évre 10 „ —
Negyed évre 5 „ —
Egy hónapra 1 „ 80
- Az előfizetési pénz az „Egyetértés” kiadói hivatalába, Budapest, dalszínház-utca 1. sz. küldendő.

Szerkesztői gondolatok.

Szeretsz-e akkor engem? A távolból. Az első, úgy látszik, nem egyéb egyszerű ringyászolatnál, azért vannak benne a képek oly zavarosan össze hányarve. A második, bár kellelten túl érezték rajta Petőfi hatását, némi tehetséget sejtet.

Csillaghullás. Tele van nagyhangú dagálylással. Keresse inkább az igaz embert s a kifejezésekben az egyszerűséget, természetességet.

Családi kép. Rajz. Meglehetősen érdektelen; különben olyan kifejezések is vannak benne, a melyek a nélkül is közölhetetlennek tennék.

SAKKJÁTEK.

1886. számú feladvány. Potemsky V.-től.
(L. díjat nyert feladvány.)

sőrír.
VILÁGOS.
Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1875. számú feladvány megfejtése
Pradignat E.-től.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. c5-c6 ... Fas-c6 : (a) 1. ... e7-f6 :
2. Eb4-d5 ... Fc6-d5 : 2. d4-d5 + ... Ke6-e5 :
3. Vc2-e8 mat. 3. Hh8-f7 mat.

Az 1876. számú feladvány megfejtése
Blake F. P.-től.

Világos. Sötét.
1. He4-f6 ... t. sz.
2. Megfelelően mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eörszögh J. — Stefanka L. — Hajón: Genz János. — Vadkerten: Berger Jakab. — Bács-Kulán: Loboasszánky Sz. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 11-ik számában közölt képtalány megfejtése: Elkoppott élc.

Heti naptár, márczius—április hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israeleita
31 V. F Judia	F 5 Benjám	19 A Nagybj. 5. v. 6	
1 H. Hugó pk.	Hugó	20 Szabb. vtk.	
2 K. Pau. Ferenc	Teodózia	21 Ifj. Jakab	
3 S. Rikárd pk.	Rikárd	22 Vazul vt	
4 C. Izidor ea.	Izidor	23 Nikon	
5 P. Ferr. Vincez	Diodor	24 Zakariás	
6 S. Czáleszin	Czáleszin	25 Gy. olt. B.-A. 12 Sab. Z.	

Holdvilágzás. ☾ Elő-égyed 2-án 10 ó. 28 p. este.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg-selyem selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendelik — fekete, fehér és színeket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos koeckázott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordulóval küld: **Henneberg G.** (os. k. udvari szállító) selyemgyára Zülrichben. Szájczba címzett levelekre 10 kros, és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6042

Vese, köszvény és hólyagbántalmak ellen, továbbá a légző- és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a

Lithion-forrás
Salvator
sikerral rendelve les z.

Hűgőhajtó hatását!
Kellemes ízű! — Könnyen emészthető!
Kapható ásványvízeskedésekben és gyógyszertárakban.
A Salvator-forrás igazságoságra Eperjesen.
Budapesten fóráktár **EDESKÜTY L. úrnál.**

Hotel Lifkay

== Lipik jód-fürdő, Szlavóniában. ==
Első rangú szálloda, a gyógy-sétánnyal szemben; a legegységesebb és legkényelmesebben berendezett szobák, legfigyelemesebb kiszolgálás, jeles konyha, mérsékelt árak. 6161

Hotel Bellevue

== Lipik jód-fürdő, Szlavóniában. ==
Első rangú szálloda, csatlakozással a gyógy-sétánnyal; elegáns szobák, figyelmes kiszolgálás, jeles konyha, mérsékelt árak. — **Dörner Ferenc,** szállóhis és egyuttal a gyógy-érintés vendéglőse.

Gyermek-padok

az iskoláknak családokban való vezérsége, Könnyen átváltoztatható, 6-14 éves gyermekek számára. Elegáns. Legjobb befelvővel a fiatal test fejlődésére. Megővös háttérincz-elgöb-bülettől és rövidlátástól. Bérmentes kiadás. Arlap ingyen. **Feiwel Lipót,** Bpest, Aradi-utca 60.

Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
Uj rendszerű pénztári jegyeink cheque alakban 4%-ot kamatoznak (adómentesen); a betéti könyvecskék új nemeként jelentkeznek; sok irányban előnyöket biztosítanak az eddigi betéti könyvecskék és a régi rendszerű pénztári jegyek felett.

Elfogadunk egyébként betéteket 4%-ra betéti könyvecskék mellett, régi rendszerű pénztári jegyek ellen és folyó számlára (cheque-számlára) is. Váltózatunk elfogad megbízásokat értékpapírok vásárlására és eladására és felvilágosításokkal szolgál minden a bankgyulek körébe tartozó kérdésben. Tökeelhelyezésre ajánljuk a **Magyar takarékpénztárak központi jé-zálogbankja 4 1/2%-os adómentes zálog-levélit és közzégi kötvényeit** napi árfolyam mellett. 6080

Fontos gyomorbetegeknek!
a **Barella P. F. W.-féle**
Világi gyomor-por.

AGNES

forrás. Legjobb asztali és üdítőlát. Kifin. szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.
Járvány idején **Édesküty L.** bizonysít.
Szt. kúrdése **Édesküty L.**
— Kapható mindenütt.

Több mint **50 év óta sikerrel használtatik!**
Széplöket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztáltságokat biztosan eltávolítja az **észeki Spitzer Kenőcs** és az **észeki Salvator szappan**
Valódi minőségben csak a **VÉDJEGBY. 6168**
DIENES J. C.-féle gyógyszerházban.
Eszéken, felsőváros.
1 tégely Spitzer kenőcs 35 kr.
1 üveg „ mosdóvíz 40 kr.
1 darab Salvator szappan 50 kr.
1 tégely közpszasza 60 kr.
1 doboz Lyoni rízpor 3 színben 50 kr. és 1 frt.
Figyelemztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényleg beiktatott védjeggyel el van látva és kérieti a t. ez. közönség csakis **Diene-féle észeki kenőt és szappant** kéri és elfogsáni.
Fóráktár Budapest: TÖRÖK JÓZSEF úrnál Király-utca 12.

VELOUTINE

Legjobb és leghíresebb pipere hölgyor: a **La VELOUTINE** Kéltulaj. Émpör. SZIMULTAN VELOUTINE **CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.** PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.
Nº 4711.
Eredeti Pompadour-pasta
Fennmú 54 év óta.
Legárátalmatlanabb szer.
Ezen világszerü ismert pasta, jóállítás mellett, 14 nap alatt eltávolítja a szemtől, májfoltokat, pirosasakat, arcz- és orrvörö-séget, himkölhetet stb. Ezer meg ezer alkalommal ínt megtekintésre kézen áll. Sikertelenül esetében a pénz visszaküldetik. Eredeti té-gely, használat után visszajelentve, irt 1.50. Frt 1.70 bektudás mellet bérmentes küldés. **Pompadour-té-gely** frt 1.50. **Pompadour-pasta** **Pompadour** frt 1.25. **Rix Vilma orvos-ösvagy Piai, Rix Anna és Teréz, Bécs, Praterstrasse Nr. 74. J. Noth-** **Iszteladók keresetnek.**
Magyarországon kapható: **Török József gyógyszer, Budapest,** király-utca. **Esék: David Gyula-** **Nyitra; Kovács János, Pozsony; Püstyör Hölg. Temovár; Jah-** **ner C. M. 6112**
!! Fényképek !!
nő modell-tanulmányok, nő szep-ségek, fantasztikus képalko-tások, stb. 10,000 számban; es- **dálatos tájékoztató, katalógus 15 kr.** **bélyeg, (szára). Katal. 25 m** **talatár** **fényképek, 60 kr.** **Brill. próbakül.** **3 frt. Utáért nem engedélyeztetik.** **Art Company Box 325 Amster-** **dam (Hollandia).** **Pósta-új Hollandiába 10 krajcár.**

Specialista sérvkötőkben!
Keleti J. szabadalmazott sérv-kötője a leghíresebb orvosi au-toritások által legjobbnak van elis-merve. Nem csuszik, nem gyako-rol kellemetlen nyomást.
Ujdonság! Keleti-féle gummi sérvkötő, szabadalmazta-tott 1894 márcziusban. Kifittintett **Brüsszelben, 1893.** aranyéremmel és díszokmánynyal. A pelották teljesen a sérvhez idomíthatók, szárvashör védővel és biztonságos övvel. Egyoldal 6 frt, kétoldal 12 forint. Haskötő, (elasztikus) gummi-görösré harisnya, háttérző, orthopédiai műleges fűző, műle-gus lábak és kezek.
GUMMI! Egyoldali képviselete **Ansztrin-Magyarország** a párisi **„P. Bergerand fils”** leg-híresebb gyárosnak. — Jótállás mellett. — Megrendeléseket dis-tri-ált és gyorsan eszközöl.
KELETI J., orvos sebész műszerész, és ez. és kir. orozárk és magyar sza-badalmazott sérvkötők gyáros **Buda-pest, IV. Koronahérség-utca 17. sz. a.** Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ezen **Horgony-Pain-Ex-peller** néven is ismeretes, igazán népszerű hatásos most már 25 év óta legjobb fájdalom-csillapító bedörzölésnek fenyesen bizonysított kísérvényel, csúsnál, tag-szaggatással stb. nél. A föld összes or-zágában nagy elterjedést és biztos hatásá követhetőben minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható.
A Tinct. capsici compos. (Horgony-Pain-Expeller)
kimagasló állását a fájdalomcsillapító bedörzölések kö-zött diadalmasan megtartotta, különfele felbujtás és utánzatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyíték arra néve, hogy a közönség igen jól meg tudja külö-nbüztetni a jót a rossztól.
Hogy értéketlen utánzatot ne kapjunk, bevisrásés ál-kalmával védjegyünkre, a vörös horgonyra figyelendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint nem valódi visszatartandó. A gyógyszerházban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 krmly árban üvegenként; Buda-pestben **Török József** gyógyszerészénél. **Richter-féle gyár** **Rudolstadtban, Thüringia-ban.**

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMÁNYOK szabadalmazását esz-közi mind. államban **Réthi János** nemzetközi mérnöki és szabadalmi írodája, **Budapest, Erzsébet-körút 2. sz.** (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Eisenschiml és Wachtl Budapest, Váci utca 12 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62. Legnagyobb raktár mindennemű fény-képesítési gépek és készletekből. Alapítva 1856. — Többször kitüntetve. Árjegyzékek ingyen és bérmentve. **Uj! A fotografálás elemei. Ár 2 frt.**

Pecz Ármin műkertész, Bpest, Kálvária-tér 4. Ajánlkozik kertek alakítására minden alakban és kiterjedésben terv és költségvetés szerint; valamint gyümölcsfák, díszfák, farosfák és rózsák szállítására Budapest mellett fekvő 60 hold nagyságu faluköztől. Árjegyzékek — ingyen és bérmentve.

A Magyar Asphalt részvény-társaság Budapest, Andrassy-út 30 elvállalja jótállás mellett legolcsóbban asphalt-burkolatok fektetését és **nedves lakások, pincék, stb.** gyökeres szárazztatását. **Telefon.**

„Toronyórák” palota, lakanya, gyári órákat, villanyórakat, legelőnyösebben rendez be **Mayer Károly L.** L. m. állami kézrem. óra-észágyára **Budapest, VII. Kazinczy-u. 3.** Képes árjegyzék, költésleírva, bérm.

ROTHBERGER JAKAB os. és kir. udvari szállító. Budapest, váci-utca 23, a nagy Kristófhoz ez. házban. A legegységesebb kész férfiruhák dúsz válass-tékban a legjutányosabb, szabott árakon.

A zenedét kintmú sikerrel végeztem és egy-két szabad órámban alapos czimbabla-ok-tatást adnék, mérsékelt díjazás mellett. — Czím a kiadó-hivatalban. 6160

Alakult 1856. **KÜHNE E.** Alakult 1856. **MOSONBAN.** Magyarország legrégebb gazdasági gépgyára. **„HUNGARIA” és „MOSONI DRILL”** (több mint 16,000 darab eladva), legjobb sorvető-gépeit úgy sik, mint hullámos talajra. Közvetítők általi megrendelésnél ügyeljünk arra, hogy eredeti **KÜHNE E.-féle** gyártmány szállítassák. **Szórvavető gépeit, Laake-féle** kedvelt szántóföld és rétboronáit (egyedüli gyártási jog Ausztria és Magyarország részére). A legujabb minták szerint, minden nagyságban. **Ekéit** Műtrágya-szórókat és örlőket, fülesz-töket, szeleloket stb. **Fóráktár: Budapest, VI., Váci-körút 57a. Lemberg, M. Grodecka L. 10.** 1895-iki árjegyzékek bérmentve küldetnek.

RENDŐRI LAPOK képes heti lap, a legérdekesebb bűnesetek tárháza. Kiválóan érdekes illusztrációk. A tolvajvilág elleni védekezés ismerte-tése. Czikkek mindenkire névzetanulmányosak. Munkatársai: a hazai és külföldi krimina-listák kitünőségei. **Kiadóhivatal: BUDAPEST, Kerepesi-ut 19.** Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal. **Előfizetési ár:** Hatóságok és hatósági közegek részére egész évre 7 frt, fél-évre 3 frt 50 kr., negyedévre 2 frt. Magánosoknak: egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed évre 2 frt 50 kr.

WEINWURM ANTAL fényképész első magyarországi chemigraphiai műintézete Budapest, IV., Károly-utca 3. készít mindennemű czinkedzésű díczot, autotypia, phototypia, chemigraphia és circo-motytia útján. Alap-rajtok, térképek, há-lózatok fotolitográfiái úton a legújab-nyosab-ban sok-szorosit-tatnak. Külön berendezés házonkívül való fénykép-selvételekre.

Guérlain Parfumerie française de Luxe

15, RUE DE LA PAIX, PARIS

Le monde élégant et fashionable de Paris se sert :
 Eau de Cologne impériale, savons spéciaux;
 Crème de Fraises et Poudre de Cypris pour le teint;
 Extraits pour le mouchoir et le vaporisateur Jicky, Belle France, Alcoolat de roses pour les cheveux.

Guérlain-féle gyártmányai eredeti minőségben kaphatók. Vértessy Sándor udvari illatfára Kristóf tér 8. Budapest.

Kinek van szeplője?

vagy bármi folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biztonsággyal fordulhat annak eltüntetésé végett a világhírnév **Seraül arczenőcsőhöz**, mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztálanságot, hanem az arczbort vakító fehérre, tisztává és üdövé teszi. — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr. Kapható Budapesten: Török József gyógyszerész urnál és minden magyarországi gyógyszerárban. **Rozsnyay Mátvás gyógyszerész, Aradon.**

LATZKOVITS A.

CS. ÉS KIR. SZAB. ING-GYÁROS

IV. Váci-utca 22. BUDAPEST. IV. Váci-utca 22.

6153

(Nemzeti szálloda.)

Legnagyobb raktár

férfi-fehérmekék, fehér és színes ingek, lábravalók, gallér- és kézelőkben, dús választék a legújabb keztűk, zsebkendők, harisnyák és mindenféle tricót-czikkekben; utazási ingek, sapkák, plaidok, esernyők, nadrág-tartók, ing-gombok, stb.

Óriási választék a legújabb elegáns nyakkendőkből!!!

14. SZÁM. 1895.

BUDAPEST, ÁPRILIS 7.

42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és a politikai újságok együtt évi 12 frt, félre 6.

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG évi 8 frt, félre 4.

Csupán a POLITIKAI ÚJSÁGOK évi 5.—, félre 2.50. Külföldi előfizetéshez a postai költség megjelölendő.

BISMARCK HERCZEG.

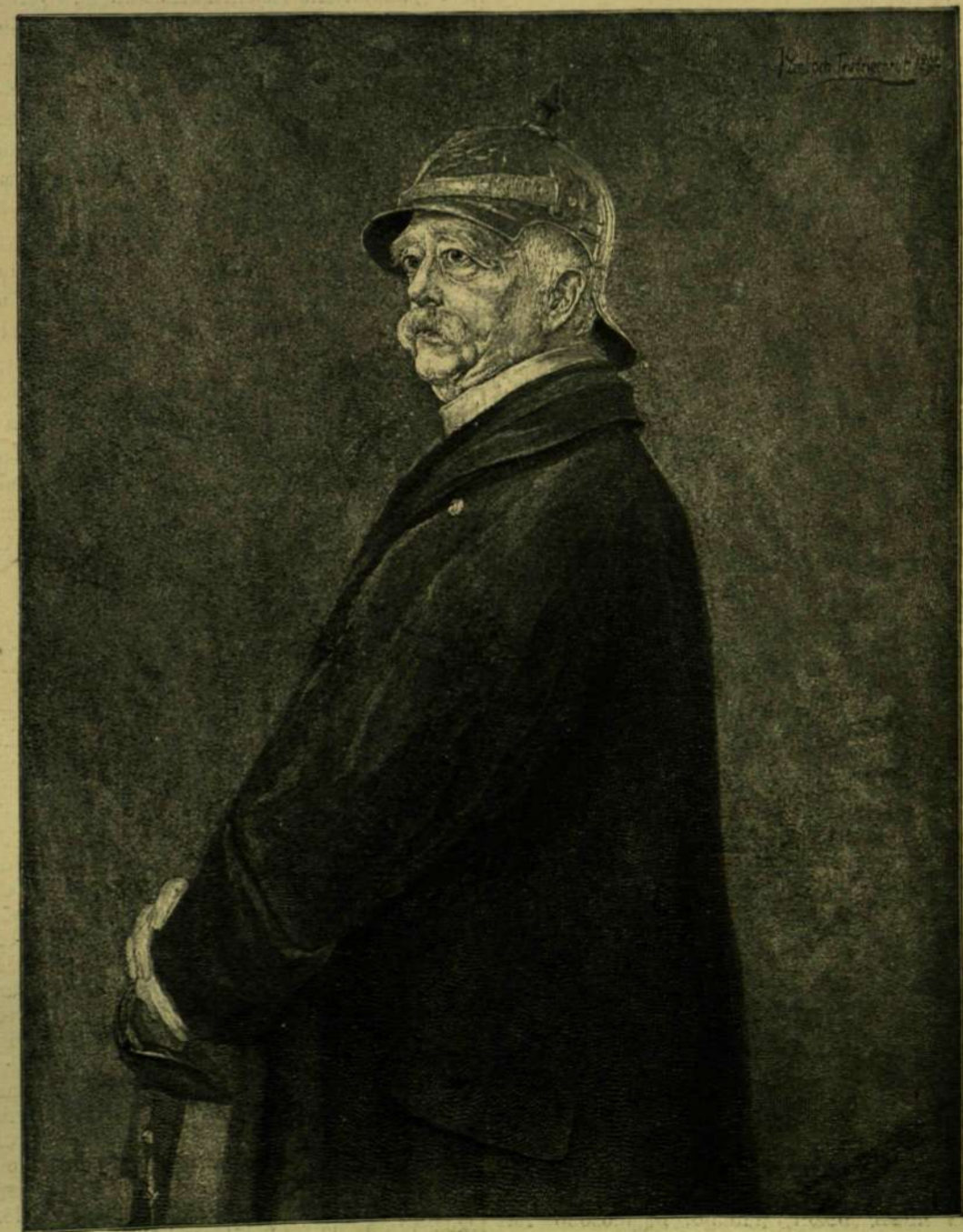
BISMARCK nyolczvanadik születésnapjának évfordulóját ünnepték meg április 1-én s emondhatni, hogy régen volt ily általános érdeket keltő jubileum, mint ez. Tizezrével jöttek az üdvözlő iratok és sürgönyök a világ minden részéből, uralkodóktól, polgároktól, egyesületektől egyaránt, s ezeken meg ezeken zarándokoltak Friedrichruheba, hogy legalább egy pillanatra láthassák a nagyhirű férfiút. Maga a német császár személyesen elment hozzá, s utána a fejedelmek és uralkodó hercegek egész sorozata.

Még ellenfelei is elismerik, hogy ez a férfiú történelmi alak, egyike azoknak a hatalmas lángelméknek, kik működésük által ember értelemben vett halhatatlanságot szereztek magoknak.

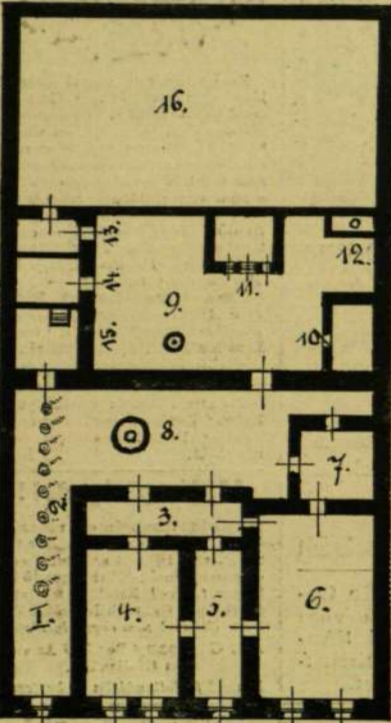
Bismarck egyszerű pomeraniai nemes családból származott s ifjúsága zajos és zaklatott volt, mintha csak az egyetemi burschok életmódját akarta volna folytatni. A göttingai egyetem két év alatt 28 párbaja volt. Csak 1847-ben, tehát már 32 éves korában, tűnt fel először a frankfurti parlament gyűlésén tehetsége által. Nem egészen esetleges dolog volt ez, mert ugyanazon évben vette nőül a vallásos kedélyű, szelid, de e mellett igen gondos és erélyes Puttkammer Jankát, ki kelleszénél hosszabb ideig tomboló fiatalos hevét komoly munkakedvű változtatta át. Szóta Bismarck folyvást emelkedett. Szerepelt mint államhivatalnok, mint porosz követ és megbízott külföldön is, hosszabb ideig tartózkodott hazánkban és Oroszországban is. Az 50-es években már tekintélyre emelte magát, de az akkori viszonyok között erősen konzervatív érzülete nagy hátrányára szolgált, migem Vilmos jutott a porosz trónra, kivel sok tekintetben rokon gondolkodású volt.

1862-ben szeptember 23-án nevezték ki Bismarckot porosz miniszterelnökké, s ettől az időtől fogva csaknem három évtizeden keresztül ő volt hazája ügyeinek vezetője. S bámulatos vezetője. Ravasz volt, hol annak kellett lenni, engedelmes szolgálja császárnak, de szarnok a parlamenttel és a közvéleménnyel szemben. Már az első években elnyerte a «vér- és vas-miniszter» nevet, kivívta milliók gyűlöletét, s mindamellett is folyvást emelkedett tekintélye. Lángszéneke legelső nevezetes ténye az volt,

hogy az osztrákokat kiszorította a német birodalomból, melynek egykor fejei voltak, most azonban a megváltozott viszonyok között a német egység létesülésének legnagyobb akadályai. A dán háborútól kezdve Königrützig ravasz sággal, rendkívül gondos körültekintéssel s nagy eréllyel küzdött az osztrákok ellen, s megteremtette azt a helyzetet, melyből az osztrák-magyar monarchia mai alakulása természetesen következett. Másik, még nagyobb tette volt a német egységének előkészítése oly módon, hogy közös ellenségüket, a francziákat, megalázta. A német hadsereg rendkívüleg kifejtett ereje csodákat művelt e nagy hadjáratban, mely Sze-

BISMARCK HERCZEG 80-IK ÉLETÉVÉBEN. Lenbach Ferencnek a lipcsei városi múzeumban levő legújabb festménye után.

Elegáns családi ház

Eladó.

5500 forintért az alábbi családi ház szép, kifizetett telekkel, 307 ö. nagyságban, Ujpesten Deák-utca 91. sz. a. — eladó. (2000 frt teher gyanánt maradhat rajta.)

2. Bejárat.
3. Üveges veranda.
4. 5. 6. Utcái szoba.
7. Konyha.
8. Kert.
9. Gazdasági udvar, kúttal.
10. Baromfi-udvar.
11. Fürdő-házikó.
12. Árnyékszék.
13. Nyári konyha.
14. Fás kamra.
15. Pincze.
16. Kert.

Közlekedés: budapesti közúti vasút, villamos vasút és m. kir. államvasút közvetlen közelségben.

6159

EGYESÜLT BUDAPESTI FŐVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR.

HIRDETMEYNY.

Az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztárnak 1895 február 21-én tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy a társasági alaptőke 3.000.000 forintól 3.600.000 frtra felemeltessék s e végből 2000 drb 300 frt névértékű, az 1895 január 1-től folyó osztalékfelvételre ellátott új részvény kibocsátassék, melyeknek 1000 frt kibocsátási árólapon s annak f. é. január 1-től számított 5% kamat összegén leendő megvételére a társasági részvények jelenlegi birtokosai előjogot bírnak olyképp, hogy öt darab részvény jogot ad egy darab új egész részvénynek, egy, két, három vagy négy darab részvény pedig egy, két, három vagy négy darab ideiglenes 1/3 részvényjegynek átvételére.

Az ideiglenes 1/3 részvényjegyeknek öt darabja a kitűzendő határidő alatt egy egész részvényt elbecserélendő.

A fentebbi 1000 frtnyi kibocsátási árból 300 frt a társasági részvény-tőke, 700 frt pedig az adók, illetékek, költségek és a jubileumi tartalékhoz esatolandó 25.000 frt levonásával a rendes tartalékalap javára fog fordítani.

E végből a takarékpénztári részvények birtokosai, kik ez elővételi jogukat gyakorolni kívánják, felhívhatnak, hogy részvényeiket (szelvények nélkül) f. é. márcz. 5-től április 6-ig (bezárólag) terjedő határidő alatt a takarékpénztár pesti vagy budai osztályában (V. ker., Dorottya-utca 4. sz. vagy II. ker., fő-utca 2. sz. a.) vasár- és ünneppnap kivételével bármely hétköznapon délelőtt 9—12 óráig, az ott készletben levő úrlapokon kitöltendő jegyzék mellett mutassák be s ez alkalommal az új 300 frt névértékű részvény 1000 frtnyi kibocsátási árának első részletét 250 frt o. é. s annak 1895 január 1-től számított 5% kamatait, ideiglenes 1/3 részvényjegyeknél pedig a 200 frtnyi kibocsátási árak 50 frtnyi I. részletét és annak 1895 január 1-től számított 5% kamatait, esetleg pedig, ha a részvényesek úgy kívánják, az egész 1000 frtnyi kibocsátási ár, ideiglenes 1/3 részvényjegyeknél az egész 200 frtnyi kibocsátási ár s azoknak 1895 január 1-től számított 5% kamatait annál inkább finanszírozzák, mivel e bejelentési határidőnek lejártá után a részvény-birtokos által az elővételi jog többé nem gyakorolható és a takarékpénztár igazgatósága a részvénybirtokosok által át nem vett új részvények felett szabadon fog rendelkezni.

Ha a részvénybirtokos a fentebbi 1000 frtnyi kibocsátási ár részletekben kívánja befizetni, a II. részlet 250 frttal f. évi április 30-ig, a III. részlet 250 frttal f. é. május 31-ig, a IV. részlet 250 frttal f. é. június 30-ig ideiglenes 1/3 részvényjegyeknél pedig ugyanezen határidőkben ezen részleteknek 1/3 része, minden részlet az 1895 január 1-től számított 5% kamatokkal együtt az ideiglenes részvényjegyek szövegében foglalt különbeni következmények terhe mellett pontosan befizetni tartozik.

Az új részvények elkészültéig ideiglenes részvényjegyek lesznek kibocsátva, melyek annak idején részvényjegyekkel be fognak cserélődni, miről a részvényesek külön hirdetés útján értesítve lesznek.

Az új részvények kibocsátásával járó bélyegköltségeket a takarékpénztár fogja viselni.

Budapest, 1895 márcz. 1-én.

Az igazgatóság.

6123 (Utánnyomat nem díjazatik.)

FŐVÁROSI LAPOK

politikai és szépirodalmi napilap.

Felölös szerkesztő: Porzolt Kálmán. Kiadó-tulajdonos: Athenæum részv.-társ.

A család minden tagja megtalálja benne a maga olvasmányát. A hölgyeknek: a legjelesebb írótól regény, elbeszélés, költemény, szellemes tárcza, divattudósítás, érdekes újdonság-rovat, karcolatok. Az uraknak: beosztásos magyar politika, mely minden párttól teljesen független, a leghitelesebb értesülések, megvesztegethetetlen közgazdasági rovat.

Az összes napilapoktól eltérő új szemlem. — Megjelenik mindennap finom kiállításban. Vasárnaponként külön meglepetés.

!! Gyönyörű aktuális illusztrációk!!

!Ingyen! 6131 **!Ingyen!**
 Az április hó elsejével belépő új előfizetők (hónapos előfizetők is) ingyen kapják meg a „Fővárosi Lapok” farsangi emléket, mely az 1895-iki farsang történetét tartalmazza, az ország összes bálozó hölgyeinek névsorával.

A fűrdőidény alkalmával a Fővárosi Lapok nyújtja a legszórakoztatóbb olvasmányoka t.

A „Fővárosi Lapok” előfizetési ára:
 Egy óra: 1 frt 20 kr., negyedévre 3 frt 50 kr., félre 7 frt, egész évre 14 frt.

Allandó kedvezmény: a „Fővárosi Lapok” előfizetői olcsóbban kapják a Wohl Janka által szerkesztett Magyar Bazar című remek heti divatlapot, mely a Fővárosi Lapokkal együttesen előfizetve egy negyedévre 5 forint.

Mutatványozást levelezőlapon nyilvánított óhajra 8 napig ingyen és bérmentve küld a „Fővárosi Lapok” kiadó-hivatala bárkinek. — Czim egyszerűen:

A „Fővárosi Lapok” kiadó-hivatala, Budapest, Ferenciek-tere 3. szám.